

НОСИР МУҲАММАД

**СУМАЛАКДАН ТОШ
ТОПДИМ...**

ШЕЪРЛАР

ТОШКЕНТ
“Ижод дунёси”
2004 йил

**Масъул муҳаррир:
Сироҷиддин Рауф**

Қўлингиздаги тўпламга шоир Носир Муҳаммаднинг турли йилларда ёзган сара шеърлари жамланган. Уларнинг бир қисми дилбар кўшиқларга айланган. Ватан ва ёр мадҳи, инсон ва унинг қалбида кечадиган теран туйғулар тараннуми, умр моҳияти ҳақидаги фалсафий мушоҳадалар китобнинг мундарижасини ташкил этади.

М $\frac{4700000000-13}{2004}$

ISBN 5-8244-2044-0

© Носир Муҳаммад.
“Ижод дунёси” нашриёт уйи, 2004 йил

СОҒИНЧ

Диёрим, жисмимга жон берган тупроқ,
Сенинг меҳрингга ҳеч бормикин поён?!
Бағрингдан қанчалик кетмайин йироқ
Ишқинг ҳамроҳ бўлур менга ҳар қачон.

Сендан гўзал юртлар бордир дунёда,
Бойлиги сендан мўл ерлар бор ҳатто
Вале менинг учун сендан зиёда,
Сендек сеvimлиси йўқ эрур асло.

Қалбим саёҳатлар завқига тўла,
Кўплаб ўлкаларда бўлганман меҳмон.
Қайда бўлмай, буюк бир соғинч ила
Сенинг қиёсингни изладим ҳар он.

Мевазор боғларинг эсладим рости,
Қайинзорлар ичра кезганда масрур.
Лол этганда улкан дарёлар басти,
Аму ва Сир ёди бахш этди ғурур.

Шаҳарлар чиройи очганда баҳрим,
Оврупо бағрига қилганда сафар,

Кўз олдимда турдинг жонажон шаҳрим
Осиё куёши тоблаган гавҳар.

Мен учун ҳар жойда бўлди бир ҳужжат
Бепоён Ватаннинг безавол номи.
Хорижий тилларда қизиса суҳбат
Менга эшитилди ўзбек каломи.

Сенинг борлигингга шукрона айтдим
Ҳар қадамда меҳринг сезган онимда.
Гоҳо изтиробда ўртанган пайтим
Мунис она каби турдинг ёнимда.

Узоқда билинар юрт қадри ҳар вақт,
Кўзларда ёш билан ёдлашар отин.
Қадр қимматингни билмаган фарзанд,
Майлига айрилиқ захрини тотсин.

Сафар гар завқлидир, поёнсиз эмас,
Соғиниб қайтурман бағрингга хушҳол
Учиш завқи ила бўлса-да сармаст,
Уяга талпинган полапон мисол

1974

АМИР ТЕМУР ҲАЙКАЛИ ПОЙИДА

Соғиниб яшадик сизни бир умр,
Сифиниб яшадик сизга бир умр,
Қадамингиз қутлуғ бизга бир умр,
Мармардан тикланган бу тахт муборак.

Босқинларда қаддин букмади элим,
Офатлардан омон чиқди-ку тилим,
Сиз очган йўлларнинг давоми йўлим,
Бобомерос журъат ҳам аҳд муборак.

Нурли уфқларни кўзлар кўзимиз,
Жаҳон минбаридан янграр сўзимиз,
Қисмат кишварига бекмиз ўзимиз,
Шу илоҳий неъмат, шу бахт муборак.

Довруғини тиклар Она Туркистон,
Бирликка чорлайди шиддаткор замон,
Қонимизда жўшар у туркий тугён,
Эзгу йўлда гайрат ҳам шахд муборак.

Истиқлол куёши сочмоқда зиё,
Бахтимизни қутлар дўст-ёру ошно,
Кундан кун келиндай ясанар зебо
Сиз бағрига қайтган пойтахт муборак.

1994

ОНАМ ҲУЗУРИДА

Яна кўз олдимда таниш манзиллар,
Болалигим кечган қирлар, дала, боғ...
Настарин нафасли ҳаттоки еллар,
Наҳот бу ўзингсан, азиз Яккабоғ?!

Пойимда неча бир сафарлар тафти,
Кўзларимда ўчмай ёниқ ҳаяжон.
Бездириб шаҳарда ҳаётнинг забти
Бағрингизга қайтиб келдим, онажон.

Яна болаликка қайтаман бугун,
Кияман покликнинг содда либосин.
Ечилар юракдан бор дарду тугун,
Унутиб катталар макру риёсин.

Синфдош жўралар келар бирма-бир,
Сийрак сафларига боқаман хомуш.
Хотиралар ногоҳ айлару асир,
Оғушига чорлар оромбахш бир туш...

Юлдузларга тўла осмонга боқиб,
Ширин хаёлларга бўлардим ошно.
Қизилдарё пастда ётарди оқиб,
Чигирткалар саси сеҳрли наво.

Тонгдан куйманарди ҳовлида отам -
Катта хонадоннинг толмас сарвари.
Ўн бола юкидан эгилган онам
Нон ёпар, заҳматда қотган қўллари.

Сўнгра нонуштага ёзар дастурхон,
Атрофга таралар ширчайнинг ҳиди.
Кун бўйи ҳовлидан аримас меҳмон,
Дарвозалар асло ёпилмас эди...

Яна қайтиб келдим, эй, азиз маъво,
Юзу кўзларимда йиллар губори.
Сендан бошланганди мен учун дунё,
Ҳаётимнинг эса тенгсиз баҳори.

Ҳали ўчмагандир изларим балким
Қадим Ўрта қишлоқ тупроқларида.
Наҳот қолиб кетди шўх болалигим
Тошқин Қизилдарё қирғоқларида.

Баъзан юрагимга санчилганда ғам,
Хотиралар ичра излайман паноҳ.
Машиналар тўла кўчаларда ҳам
Дарё шовқинини туйгандайман гоҳ.

Олис болалиқдан таниш бу садо
Руҳимда уйғотар безовта туғён.
Ва лекин билмасман дарёмика, ё
Гувраниб оқарми шиддаткор замон.

1995

ҲУТ ШАМОЛЛАРИ

Тонгга қадар қилди тўполон,
Эшик-ромни зириллатди Ҳут.
Гўё қайтди қадимий тўфон,
Хазин инграр ҳовлидаги тут.

Ниҳолларнинг бардошин синар,
Учиради ҳар хору хасни.
Гоҳо ҳориб, бўғиқ хўрсинар,
Қанотида кўклам нафаси.

Новдаларни қитиқлар майин,
Жонзотларга бахш этар журъат.
Шалолалар тошгани сайин
Уйғонади мудроқ табиат.

Эсаверинг Ҳут шамоллари,
Қиш заҳрини Заминдан қувинг.
Булутларни ҳайдаб сарсари,
Кўнгилларнинг зангини ювинг.

Чирой очсин бу Она диёр,
Қуёшида эриб кетсин ғам.
Ҳар кунида барқ урсин баҳор,
Нурли бўлсин келажаги ҳам.

2003

СУМАЛАКДАН ТОШ ТОПДИМ...

Сумалакдан тош топдим,
Бир парча қуёш топдим,
Кўксимда ёнди умид,
Бир ажиб сирдош топдим.

Мўъжизали мўъжаз тош,
Йўлларимда бўл йўлдош.
Бир умр муштоқ ўтдим,
Тугади тоғдек бардош.

Омадми, бахт берурсан,
Ё муҳаббат берурсан.
Ҳижронзада кўнглимга
Балки қувват берурсан.

Боқий умр сўрайми?
Соғлиқ, ҳузур сўрайми?
Ё баҳорий туйғулар
Бергувчи нур сўрайми?

Неки бўлса, қил ато,
Сен тош эмас, бир кимё.
Бағримга босай сени,
Умидлидир бу дунё.

Мўъжизали мўъжаз тош,
Йўлларимда бўл йўлдош...

1996

* * *

Севги!

Ташна ўтдим сenga бир умр,
Вале ёдинг билан бўлдим ҳамнафас.
Ширин азобингга мен мангу асир,
Сенсан қалбимдаги энг олий ҳавас.

Сени деб тунлари билмадим ором,
Мисраларга тўкдим кўнгил розини.
Вужудимни этиб сеҳринг билан ром,
Янграгган ўзингсан туйғу созини.

Неча бор тополдим ҳузурингга йўл,
Бағрингга отилдим сархуш ва чанқоқ.
Оҳ, лекин етишмоқ бўлди кўп мушкул,
Интилганим сари сен кетдинг йироқ.

Чаманлар безаги рангдор капалак
Ортидан интилган гўдак мисоли
Гоҳида йиқилдим, дарз кетди юрак,
Аммо узолмадим сендан хаёлим.

Гўё сен рўёлар юртин неъматини,
Асрий эртақларда куйланган маъво.

Ё Ҳумо қушисан ажиб хислатли,
Сенсиз бахт излашда борми ҳеч маъно?

То ҳаёт эканман боргум изма-из,
Бу йўлда барига чидашга шайман.
Билурман бир куни кўрсатурсан юз,
Шу кун орзусида ёниб яшайман.

Гарчи ташнадирман сенга бир умр,
Чанқоқлик ҳиссини берганинг учун,
Доим олға чорлаб юрганинг учун,
Дилдаги ўт учун минг бор ташаккур!

1977

* * *

Севги бир маъводир,
Оғуши баҳор.
Тунлар кўз илинмас гоҳо шавқидан,
Неча бор севсанг ҳам ёнишлар такрор,
Изтироби ширин унинг завқидан.

Севги бир рўёдир
Лазизу йироқ.
Ташналарга фириб бергувчи сароб.
Гарчи интилуран у томон муштоқ,
Бир умр етолмай чекурсан азоб.

Севги бир дунёдир
Сирли, беҳудуд.
Унда бор айрилиқ, унда бор висол
Қиргинлар кўрса-да бўлмаган унут,
Коинот сингари қадим, безавол

Севги бир зиёдир
Инсонга ҳамроҳ.
Дилларга бергувчи ҳарорат ва нур.

Усиз бўлар эди одамзод гумроҳ,
Етимдай нотавон қоларди шуур.

Севги бир дарёдир
Ҳамиша бедор.
Асрлар армони обиҳаёт у.
Уни татиганлар бўлур бахтиёр,
Ундан баҳраманд қалб тирикдир мангу.

1978

* * *

Муҳаббат билурми ҳеч бир ниҳоя,
Унинг қудратига бормикин мезон?
Мурғак ҳисларимга бўлганди доя,
Вужудим ларзага солмоқда ҳамон.

Яна орзулардан ҳаприқар юрак,
Нурли хаёлларга бўлурман ошно
Ҳаловат нелигин билмасман андак,
Ўн етти ёшлигим қайтгандай гўё.

Учрашсак ҳаяжон қамрайди ёлғиз,
Ўғринча оҳ чекиш, пинҳон изтироб.
Гарчи сўзламоққа очмасмиз оғиз,
Нигоҳларимизда саволу жавоб.

Дардимиз ютмоққа сабримиз етар,
Фақат ошкор этар сиримиз гоҳо:
Унинг кўзларидан силқиган кадар,
Менинг юрагимдан ситилган нидо.

Оҳ нетай, ишқимиз нозик ва рангпар
Кеч кузда очилган гунча мисоли

Хазон бўлмай дея нурга интилар,
Яшнамоққа эса етмас мажоли.

Билурмиз, барчаси ширин бир тушдай,
Билурмиз ўртада бурч деган девор.
Туйғулар қаноти қирқилган қушдай
Фазога талпинар, талпинар ночор.

Ва лекин демасман гуноҳкор қисмат,
Мангу синов учун яралган башар.
Орзиқиш, ёнишнинг ўзи ҳам ҳикмат,
Изтироб бор экан, севги ҳам яшар.

1978

* * *

...га

Шундай бир тил билсам,
Унинг асрори
Фақат сенга бўлса оламда аён.
Юрагимда пинҳон ҳар неки борин
Таъналардан қўрқмай этардим баён.

Шу тилда қўшиқлар тўқир эдим шан,
Майли сирли бўлса ўзгалар учун.
Ҳисларингда тўфон қўзғардим, ишон,
Қалбинг тош бўлса-да чақнарди учкун.

Қўшиғим тингларди ҳамма лолу жим,
Муҳаббат фарзанди эрур у ахир.
Булбул тилини ҳам тушунмас ҳеч ким,
Ва лекин сеҳрига бўлишар асир.

Шундай бир қудратга эга бўлсам мен:
Заминдай измимга бўйсунса само.
Юлдузларни териб бир мунчоқсимон,
Туҳфа этар эдим сенга бу асно.

Улкан уммонларни айлаб сиёҳдон,
Кўк тоқин безардим ишқ васфи ила.
Ҳар сўзим юлдуздек бўлиб нурафшон,
Зиёга йўғрилар эдинг бир йўла.

Хаёлларинг мәнсиз билмасди тиним,
Юраклар умрбод бойланар эди.
Яширин сир каби сақлаган ишқим
Томирингда қондай айланар эди...

Афсуски, йўқ манда бундай иқтидор,
Қафасдаги қушдай талпинади жон.
Сен ўз ҳисларингни этмайсан ошкор,
Мен эса ишқимни қилолмам баён.

1974

ҚАСАМ

“Ўз ишқингга содиқмисан, айт,
Қасам ичгил майлига бир бор”,-
Дединг оқшом хайрлашар пайт,
Маъюсгина бош эгиб дилдор.

О, қасамга қўйма эътиқод,
Қиймати паст гоҳида унинг.
Қасам ичиб, бўлиб мафтунинг
Сўнг ишончинг этарлар барбод.

Қасам содда ҳисларни алдаш,
Севги эса буюк бир ишонч.
Ахир шеърим сенга-ку яккаш,
Қасамлардан зўрроқ у, ишон.

Муҳаббатдан мужда ҳар сатрим,
Ҳар байтимнинг ўзи бир қасам.
Ёзармидим ёнмаса бағрим,
Сени жондан ортиқ севмасам.

Ахир, сенсан умрим мазмуни,
Ишқинг қалбга қўйганман ёзиб.
Бесас сен ҳам тасдиқ эт уни
Лабларингнинг муҳрини босиб.

1973

ҚАЙДАСАН, МУҲАББАТ?

Кўнгилда туйғулар тугёни тинди,
Саркаш хаёлларнинг қаноти синди,
Қўлимдан ушлагил, мадад бер энди,
Қайдасан, муҳаббат?

Қалбимда, оҳ, эрта бўлгандинг меҳмон,
Сенинг сеҳринг билан йўғрилди бу жон,
Ҳаёт кўзларимда бўлди нурафшон,
Қайдасан, муҳаббат?

Ўзингсан қўлимга тутқазган қалам,
Оғир дамларимда бўлган ҳамдам,
Гоҳида индириб кўзларимга нам,
Қайдасан, муҳаббат?

Гоҳ сени топдим гоҳи йўқотдим,
Ширин изтиробинг неча бор тотдим,
Оташ оғушингга ўзимни отдим,
Қайдасан, муҳаббат?

Англадим, дунёнинг меҳвари сенсан,
Ҳаёт шодасининг гавҳари сенсан,

Инсоннинг йўлдоши, сарвари сенсан,
Қайдасан, муҳаббат?

Умр бир нафаслик ширин туш экан,
Юрак домга тушган ожиз қуш экан,
Сенсиз ҳаёт зулмат ҳам бўм-бўш экан,
Қайдасан, муҳаббат?

1993

ГУЛСАРА

Гулсара - гулларнинг сараси,
Дилимнинг битмаган яраси,
Неча йил айрилиқ ораси,
Мен сени соғиндим.

Бокира ҳисларинг сой эди,
Юзларинг балқиган ой эди,
Қошларинг ёй эди, ёй эди,
Мен сени соғиндим.

Ўт бўлиб бағрингда ёндим мен,
Меҳрга зор эдим, қондим мен,
Не учун ишқингдан тондим мен,
Мен сени соғиндим.

Умр ҳам кечмоқда мисли ўқ,
Ва лекин хаёлинг кечмас, йўқ,
Хотира куйдирар гўё чўғ,
Мен сени соғиндим.

Оҳ, ширин оғудир муҳаббат,
Гоҳ азоб, қайғудир муҳаббат,

Безавол туйгудир муҳаббат,
Мен сени соғиндим.

Йўллариң нурафшон бўлсин-эй,
Юлдузлар қақашон бўлсин-ей,
Пок севгинг дoston бўлсин-эй,
Мен сени соғиндим.

1994

ҲИЖРОН ҚЎШИҒИ

Не учун ноёбдир бунчалар муҳаббат,
Не учун туйғулар қолурлар бежавоб?
Наҳотки инсонга қисматдир то абад
Бир умр ёнишу ҳижрону изтироб?
Кўксимдан отилар аламли бир нидо:
Наҳотки мен сенга дегайман алвидо?

Гоҳо ишқ ошқору гоҳида рўёдир,
Азизам, йўқотсанг топмассан ҳеч қачон.
Балки у боболар излаган кимёдир,
Қалбларни оташда айлағай имтиҳон.
У нечук муҳаббат этмасанг жон фидо
Бесадо, бесадо, бесадо.

Муҳаббат оташли саҳродай беҳудуд,
Унда ҳам сардоба, ҳам маккор сароб бор.
Мақсадга етгунча толиқар гоҳ вужуд,
Кўнасан дуч келган масканга бемадор.
Билмайсан, олдинда сен кутган бир маъво
Дилрабо, дилрабо, дилрабо.

Йўлингда учрагай ҳали кўп ошиқлар,
Оташин ҳисларинг ўғирлар уйқуни.
Ва лекин фарқлай бил: қайда мис, қайда зар,
Авайлаб асрагил покиза туйғуни.
Қара, ишқ мулкида қанчалар бор гадо
Бенаво, бенаво, бенаво.

Нетайки, ихтиёр айладинг ўзга йўл,
Кўнгилга таскин йўқ, безовта бу хаёл
Кел, боққил кўзимга, сўнгги бор бергил кўл,
Ўртага йиқилмай айрилиқ тоғ мисол
Сўнг сени чақирсам қайтади акс-садо:
Алвидо, алвидо, алвидо...

1970

ЯНА БАҲОР...

Қуёш ипларида сирғанар ёмғир,
Мени энтиктирар таниш ғамларинг.
Эсладим (оҳ, бу ҳис қанчалар оғир)
Кўзда инжу билан кулган дамларинг.

Шу баҳор селидай ҳаётбахш ва соф,
Дилларга бир сурур берди муҳаббат.
Уни муқаддас деб айладик тавоф,
Гўё мангу эди ишқ аталмиш бахт.

Камалак рангига бўлиб маҳлиё,
Сўнгсиз томчиларга бурган эдик юз.
Кўзни қамаштиргач у тенгсиз зиё,
Йўлнинг довларин кўрмабмиз афсус.

Сўнгра баҳор момогулдурагидай
Ларза солди қалбга ногаҳон ҳижрон.
Кўзларимда яшин чақнади тинмай,
Оташда ўртанди дард билмаган жон.

Баҳор мангу дея қўйгувчи ихлос
Майсалар куйгандек ёз қуёшида.

Жизгинак айлади мени ҳам бехос
Айрилиқ ишқ йўлин айни бошида.

Яна баҳор, чорлаб сайр этгани
Осмонга арғимчоқ осди турналар.
Юпанчим, тез топиб, тез йўқотганим,
Бугун сени эслаб қалбим тирналар...

1969

СЕНИНГ ТАБАССУМИНГ

Эҳ, қандай ярашар сенга табассум,
Баҳорий юзингда жилоланар нур.
Сеҳрланиб қолар кўзларим бир зум,
Вужудда туяман ажиб бир сурур.

Гўёки сен кулсанг олам ҳам кулар,
Музларни эритиб, қад кўтарар гул
Борлиқ ҳаяжонга, шавққа йўғрилар,
Кўксимда сайрайди у тутқун булбул

Турмуш изн бермас шодликка ортиқ,
Ҳаётда қувончдан кўпдир гоҳ алам.
Юракка ҳамиша ҳамроҳдир оғриқ,
Ҳазин туйгуларга асирдир одам.

Хаёлинг чулғаса минг турли ташвиш,
Ўкинчлар қалбингни қийнаса зимдан.
Қаҳрамонлик шудир: лабга босиб тиш,
Дунёга боқолсанг табассум билан.

Мозийга қарасам ўртар дилимни,
Сарғиш сафҳасида тер ва қон кўргум.

Босқинлардан безган юрту элимни
Зулму ҳақсизликдан нотавон кўргум.

Фахр эт, фарзанд деса минг ситам кўриб
Шиори эзгулик бўла олган халқ.
Дилда армонлари, дардлари туриб,
Кўзда ёши билан кула олган халқ.

Ўлимлар, кулфатлар етар энди, бас,
Ўчсин уруш оти, шум дағдағалар.
Заминда миналар, бомбалар эмас,
Ҳамиша портласин шан қаҳқаҳалар.

1994

БАҲОР ТАРОНАСИ

Табиат уйғонар,
Уйғонар Замин,
Осмон чилдирмадай бермоқда садо.
Баҳор таронаси атрофда бугун,
Қуёшдан нур эмас, таралар наво.

Майсалар кўксида ёмғирдан маржон,
Лолалар ер узра ёйилган шафақ.
Борлиқ вужудида ажиб ҳаяжон,
Мисоли илк бора нур кўрган гўдак.

Ана, кўчат экар чол ва набира,
Саксон баҳор завқин туйган оқсоқол
Гўзалликка тўйиб бўларми сира,
Юзинчи баҳорин қилади хаёл

Набирага эса олам бир тилсим,
Ғайрат билан ерда ташларкан одим,
Осмон ҳам, қушлар ҳам сеҳрлар дилин,
Дунё кашфин шундай бошлагай одам.

Яна ошиқлардан гавжум хиёбон,
Гул атрига тўла еллар нафаси.

Дилбар фасл бугун ўлкамда меҳмон,
Умрларга арзир унинг лаҳзаси.

Ҳа, азал завқу ишқ улашар баҳор,
Табассум бахш этар лабларимизга.
Сўнгра кетмоқликка қилар-да қарор,
Мангу кўчиб ўтар қалбларимизга.

1979

КУЗ ХАЁЛЛАРИ

Ўлкамизда сокин бир фасл кезар,
Барглар шивирда пинҳон бир нидо.
Зарга чайилгандай сарҳадсиз боғлар,
Мезонлар торида сеҳрли наво.

Сувларда ҳам бугун ўзгача бир ранг,
Гўёки самодан олган андоза.
Қушлар қанот урса сингудай, қаранг,
Осмон мисли шиша ювилган, тоза.

Хиёбонда кимдир кезар паришон,
Билмам, оғушига олган не хаёл
Балки маъюсгина у ҳам бу замон
Қайтмас баҳорини қўмсар эҳтимол.

Бир қатим ипдаин турналар учар,
Сафар - энг олий завқ ҳаётларида.
Эҳ, умрим парчасин ушбу дам улар
Олиб кетишмоқда қанотларида.

Йўлкаларга хазон тўшамини гилам,
Суҳбатларда пахта, ҳосил мавзуси.

Бу шундай фаслдир, бари хислат жам,
Сарҳисоб мавсуми, ўйлар мавсуми.

Юрак орзиқади, талпинар руҳим,
Мовий кенгликларни қўмсайман яна.
Кўз олдимга келар ота маконим,
Унинг кузларини эслайман, она...

Мафтунингман мангу, эй, азиз диёр,
Ажиб бир маъвосан рангларга тўлиқ.
Сенда шоир бўлмоқ эмасдир душвор,
Ахир ҳар фаслингнинг ўзи бир қўшиқ.

1975

ҚОР ЁҒАР...

Оқ ҳарир пардага ўралган борлиқ,
Қорқиз бўсасидан юзларим ёнар.
Атроф шундай гўзал, шундай виқорли,
Гўё қормас, кумуш зарралар ёғар.

Яхмалак отади бир тўп болалар,
Қувончига олам келгудайин тор.
Сезилмас аёз ҳам бундай паллалар,
Гўдак кўнгли каби ҳаво беғубор.

Она Замин меҳри ва тафти учун
Дарахтлар саждага эгиб турар бош.
Пинҳон орзуларин куйлашар беун,
Балки тушларида баҳор ва қуёш.

Олис уфқларни нигоҳ-ла қучиб,
Кўкўпар бинолар сурмоқда хаёл
Кранлар бўй чўзган совуқдан жунжиб
Бир оёқда турган лайлақлар мисол

Хиёбонлар худди оппоқ дастурхон,
Қиш унда ўз базмин эттирар давом.

Тўймай тикиламан дилда ҳаяжон,
Шодлик ёғаётир гўё бу айём.

Навқирон авлодга ҳамнафас шаҳрим
Оқ рўмол ўраган келиндай зебо.
Азалий удумни ёд этиб балким
Тангалар сочмоқда бошидан само.

1973

ОНА ТУПРОҚ

«Тупроқдан йўғрилган одамзот асли,
Бағрига қайтади бир кун ниҳоят».
Қулоғим остида жаранглар ҳали,
Бувим қилар эди гоҳо ҳикоят.

Йиллар хаёлимга бердию парвоз,
Бу сўзлар ҳикматин англадим аён:
Гарчи вужудимиз тупроқдан эмас,
Замин фарзандидир ҳар битта инсон.

Ҳатто фазокору денгиз дарғаси
Узоқ сафарлардан қайтади муштоқ.
Уларни маст этар нам тупроқ иси,
Гул каби ҳидлашар сархуш ва чанқоқ.

Ҳа, тупроқда шундай ажиб сеҳр бор,
Сеҳрмас, онадек ишқу меҳр бор.

1975

ОРЗУ

Ҳаёт бодасига қонмайди одам,
Завқи, нашъасидан доим юрар маст.
Ёши юзга етиб, букчайганда ҳам
Келгуси кунларин қилади ҳавас.

Эртанг порлоқ бўлсин, дея оналар
Фарзандин эркалаб, қилишар дуо
Изтиробда юрак ўртанса агар,
Ёрқин кун орзуси бўлажак даво.

Ёшу қарида ҳам шу бир иштиёқ:
Келажак кунларин ҳар он этар ёд.
Орзулар кўксига ёқмаса чироқ,
Зил юк бўлар эди инсонга ҳаёт.

Тунлари кўзимга уйқу бермайди
Эртанинг орзуси, эртанинг дарди.

1969

НАДОМАТ

Олдингда оққан сув қадрсиз, дерлар,
Чиндир боболарнинг ушбу ҳикмати.
Йиллар ўтар экаң, равшан билинар
Кечган дақиқалар асл қиммати.

Гоҳида жаҳлдан йўқотиб ўзни
Кимнидир боппаймиз бўлиб совуқ муз.
Бир кун у кўз юмгач, билинар ўрни,
Хислатларин эслаб, чекамиз афсус.

Аммо ортга қайтмас шиддаткор замон,
Пушаймонлар билан тирилмас одам.
Агар ҳар дақиқа, ҳар битта инсон

Қадрига етмоқни қилсайдик одат,
Бу ҳаёт бўларди гўзал минг чандон.
Сира бўлмас эди афсус, надомат.

1975

ЖАЛОЛИДДИН ЮРТИГА ҚАЙТДИ

*(Урганч шаҳрида Жалолiddин
Мангуберди ҳайкалининг очилишига)*

Омон чиқиб ёвлар қаҳридан,
Отда кечиb кенг Синд наҳридан,
Саккиз аср тарих қаъридан
Жалолiddин юртига қайтди.

Тўсолмади ҳеч ким йўлини,
Қиличидан олмай қўлини,
Кезиб қанча саҳро, чўлини
Жалолiddин юртига қайтди.

Юрагини эзганда армон,
“Хоразм” деб чекканда фиғон,
Эл меҳридан олиб куч, дармон,
Жалолiddин юртига қайтди.

Қанча ёвлар унга чўкди тиз,
Пойтахт бўлди сўнг гўзал Табриз,
Исфаҳонда у қолдирди из,
Жалолiddин юртига қайтди.

Жасорати тилларда мангу,
Шижоати дилларда мангу,
Эрк ялови қўлларда мангу,
Жалолиддин юртига қайтди.

Мардлар билан озоддир Ватан,
Мардлар билан ободдир Ватан,
Мардлар билан бунёддир Ватан,
Жалолиддин юртига қайтди.

1999

МЕРОС

Тоғам Эшим Жўраев хотирасига

Неча йил йўлингиз пойлади ажал,
Турфа қиёфада ҳамлалар қилди.
Ғафлатда қолдирди наҳотки азал?
Ҳориган жисмингиз тоғдек йиқилди...

Йигитча эдингиз ўтюррак ва шўх,
У олов нафасин уфурди илк бор.
Фашист бўлиб отди кўксингизга ўқ,
Илондай оёққа етказди озор.

Жабҳадан қайтдингиз қўлтиқтаёқда,
Юртда очарчилик, уй йўқ бағри бут.
Ошуфта юракка ором қаёқда?
Жароҳатлар гўё бўлдилар унут.

Елиб-югурдингиз элу-юрт учун,
Каттага укаю кичикка оға.
Ёниб яшадингиз, лекин кунма-кун
Шамдек тугаб борди жисмингиз, тоға.

Қутурган ит каби ўлим изма-из
Босган қадамингиз пойлашдан толди.

Асло келолмади сизга юзма-юз,
Иғво, бўҳтон бўлиб этакдан олди.

Ҳаётда тобланар руҳ ила бадан,
Осонмас яшамоқ бегард, бенуқсон.
Йўллар губоридан, йиллар зарбидан
Виждону имонни асрамоқ омон.

Сиз собит қолдингиз то сўнгги нафас,
Ўзгарувчан замон силсиласида.
Сохта дабдабаю пуч шуҳрат абас,
Қулагай адолат зилзиласида.

Бугун бир ҳикматни англадим охир,
Эҳтимол англадим уни сал кечроқ:
Инсон бўлиб қолмоқ қаҳрамонликдир,
Жасорат пок қолмоқ нопоклар ичра...

Робия момоннинг эртақларидай
Ширин хотирадир лутфу меҳрингиз.
Сиз эккан ниҳоллар кўкка бўй чўзгай,
Эзгу ишларингиз кетмагай беиз.

Умр-ку бевафо асли, тоғажон,
Вале қолдирдингиз мангулик мерос:
Халқ билан бўлмоқлик бир вужуд, бир жон,
Шу она - Ватанга муҳаббат, ихлос.

1987

ТУШ

Ажнабий бир шаҳар. Кўчада
Порлайди ранг-баранг чироқлар.
Шовқинга йўғрилган кечада
Сас берар яқину йироқлар.
Машина оқади дарёдай,
Томларда ёзувлар хилма-хил
Қаршимда хаёлий дунёдай
Энтикар қувончдан бу кўнгил
Наздимда эртақдай эди бу,
Тўймайин боқардим теграмга.
Ногаҳон чулғади бир туйғу,
Ҳамиша нодир кам одамга.
Қувончга бир шерик истадим,
Тингласа, дардимни сўзласам,
Кўнгилга сиғмаган ҳисларим
Куйласам бир лаҳза бўлса ҳам...
Ва лекин барчаси бесамар,
Ҳеч кимса англамас сўзимни.
Кўркини йўқотди чироқлар,
Ёлғиздай ҳис этдим ўзимни.
Қайғуга бир шерик истадим,
Тингласа, дардимни сўзласам.

Кўнгилга сигмаган ҳисларим
Бўзласам бир лаҳза бўлса ҳам.
Оҳ, нетай, боқишар ҳайратда,
Жаранглар менга ёт тилда гап.
Наҳотки қолурман ғурбатда,
Забонсиз одамдай, во ажаб...
Босриқиб уйғондим шу заҳот,
Хайрият, туш экан барчаси.
Англадим, мен учун сен ҳаёт,
Эй, юртим - юрагим парчаси.
Шаробдай маст этар сувларинг,
Боғларинг дардимга даводир.
Одамлар кулгуси, сўзлари
Қалбимга энг яқин наводир.
Тушларим этсалар гоҳи лол,
Ҳамроҳсан, эй, мунис бахт қушим.
Қанот ёз бемисол, безавол,
Сен менинг поёнсиз қўшиғим.

1975

САЛОМ, КЕЛАЖАК!

Салом, эй келажак, сир тўла дунё,
Орзуимда доим ўзинг намоён.
Гўё сен узоқда порлаган зиё,
Васлингга интилиб яшайман ҳамон.

Вужудимни чулғар хаёллар гоҳ,
Минг турли саволлар айлагай асир:
Интилиб яшашдан не эрур маъно?
Келажак дегани нимадир ахир?

Асрлар қаъридан излайман жавоб,
Чунки инсон қадар кўҳна бу туйғу.
Одамзод барига бера олур тоб,
Ва лекин эртасиз яшай олмас у.

Шу сабаб тер тўкар билмасдан тиним,
Авлодлар кўзига боқсам дер мағрур.
Ким кўрмоқ истамас, қани айтинг, ким
Эртани бугундан файзли ва сернур.

Ишчими, зиёли ё оддий деҳқон
Борини бахш этар шу орзу учун.
Дастгоҳу далада қадоқ қўл билан
Эртанинг сурати яралар бугун.

Шоир ҳам уларга бўлур ҳамнафас,
Давр шамолига кўксин очар кенг.
Замон билан пойга ўйнар басма-бас,
Орқада қолмоқлик ўлим билан тенг.

Юрмас ташвишлардан панага қочиб,
Гоҳ шеър деб татимас ҳаёт тотини.
Эзгулик уруғин атрофга сочиб,
Келажакдан кутар мукофотини.

У билар, орзиқиб кутилган онлар
Бир кун кимларгадир ўтмиш бўлажак.
Баҳоланар шунда кечган замонлар,
Гарчи уларни ҳам имлар келажак.

Йиллар ўтаверар, ўзгарар башар,
Ўзгарар коинот аталган денгиз.
Лекин инсон доим интилиб яшар,
Орзулар чексиздир, интилиш чексиз.

1974

ЦЕЙТНОТ

Шоҳмотда мавжуддир шундай истилоҳ,
Фурсат танглигини англатади у.
Ғалабага яқин қолганида гоҳ
Шоҳингни тахтидан қулатади у.

Вақтинг етмадими енгилдинг демак,
Афсус-надоматинг энди бефойда.
Ўйинни бошидан бошламоқ керак,
Шундайин аёвсиз асли қоида.

Вақт мезонида гуноҳу савоб
Ўлчанар, қолади неки безавол
Умримиз бир куни бўлур сарҳисоб
Қум соатдан ўтган доналар мисол

Фурсат изн бермас, дам йўқ осуда,
Ҳаёт дарсларида мен ҳамон толиб.
Шатранж тахтасидай кураш саҳнида
Баъзида мағлубман, баъзида ғолиб.

1987

ҲАЁТ ВА ОРЗУ

Ҳаёт - ниҳояси йўқ эстафета.
Югурдингми бўлмади қайтиб.
Масофангни ўтмоқ фарздир албатта,
Тўхтайсан ўз орзуинг айтиб.

Кимдир бу орзуни машъаласимон
Янги манзилларга элтади.
Гарчи жисминг у дам бўлса-да бежон,
Ишинг ўша кунга етади.

Тинмас авлодларнинг буюк оқими,
Ёшларга ишонар кексалар.
Меросдир ўйлари, юрак ёлқини,
Замон ҳам шу зайл юксалар.

Одамзод эришган ҳар бир ютуқда
Аждодлар орзуси намоён.
Чарх урмоғи учун кемалар кўкда
Боболар тўкишган тер ва қон.

Бу ҳаёт ҳикматин тенги йўқ асло,
Шундайдир ибтидо пайтидан.

О, усиз ҳар авлод ночор ва гадо
Барчасин бошларди қайтадан.

Қўлимда боболар илму ҳикмати,
Армонлари қалбда мужассам.
Мен уларнинг ҳаққи-ҳурмати
Интиламан манзилга бу дам.

Кўринмагай ҳали йўлнинг поёни,
Уфқларни кўзлагай кўзим.
Аждодларим йиллаб йиққан дунёни
Марра сари элтмоғим лозим.

Бир куни ўтарман ўз масофамни,
Кимдир уни эттирар давом.
Тер каби сидириб ўкинч, аламини,
Сўнгги дамда айтгум муддаом.

Аммо тугамайди орзу ва тилак,
Гарчи айланурман заррага.
Уларнинг барчаси авлодим билан
Етиб борар эзгу маррага.

1971

ОЛАМ ВА ОДАМ

*Нарса йўқким, хорижи олам эрур,
Ҳар не истарсен, ўзингда жам эрур.
Жалолиддин Румий*

Ҳар одам оламнинг кичик нухаси,
Яратмиш Олий зот - борлиқ устаси.
Ер-кўкда неки бор, Одамзодда жам,
Ҳар инсон ўзича митти бир олам.
Ер курраси янглиг эрур бошимиз,
Гавҳар тошларидир ҳар бир тишимиз.
Кўзларимиз офтоб янглиг нур сочар,
Ўзга оламларнинг эшигин очар.
Сочимиз ўрмонга эмасми мисол,
Кўзёшимиз эса ёмгирдан тимсол
Асаблар нозикдир гарчи қилдан ҳам,
Турфа хабарларни етказар ҳар дам.
Томирларда оқар қон мисли дарё
Вужудга бахш этиб ҳаёт доимо
Сўнгра қуйилар у юрак - денгизга,
Вужуднинг меҳвари, қадри тенгсизга.
Хаёллар шамолдай елганида гоҳ,
Пўртаналар кўзгар денгизда ногоҳ.
Ҳазаблар вулқондан эмас асло кам,

Оташида ёнар гоҳида одам.
Ахтарсак топилар яна кўп қиёс,
Одаму оламга муштарак ва мос.
Ва лекин топмадим ақлга тараф,
Замину самога бирма-бир қараб.
Инсоннинг “сўз” деган мўъжизаси бор,
Эзгу амаллари яна ҳам бисёр.
Муҳаббати билан у эрур буюк,
Жасорати билан у эрур буюк...
Одамга боқмангиз паст назар билан,
Вужуди илоҳий туйғуга ватан.
Кўз юмса, ўлмагай ёлғиз бир одам,
У билан мангуга кетар бир олам.

2003

УМРНИНГ БИР КУНИ

Умрнинг бир куни
Ҳаёт саҳфасида кичик бир нуқта.
Умрнинг бир куни
Ҳар кеч қуёш билан чўкар уфқда.
Умрнинг бир куни
Гоҳо асрларга татир жасорат.
Гоҳ қалтис бир қадам,
Қалбларни, виждонни айлагай у ғорат.
Умрнинг бир куни
Ҳаёт занжирида битта халқа ул
Гар халқа узилса-
Занжирни уламоқ эрур кўп мушкул
О, ахир умрлар
Бебаҳо маржон-ку кунлардан тизилган.
Тошдан ҳеч фарқи йўқ
Бўлса у агарда сочилган, узилган.
Умрнинг бир куни
Ҳаёт гулханидан сачраган учқун.
Гоҳи у ибтидо,
Гоҳида ишларга, ўйларга яқун.
Умрнинг бир куни-
Ҳаёт дарахтида яшнаган япроқ.

Ҳушёр бўл, дўстгинам,
Беҳуда шамоллар солмасин титроқ...

Умрининг бир куни
Ҳаёт саҳфасида кичик бир нуқта.
Лекин ҳар тонг қуёш билан
Умид-орзу бўлиб порлар уфқда.

1974

МЕЪМОРМИЗ...

Меъмормиз,
Тунлардан яратамиз тонг.
Қўлимизда топар замона сайқал
Умримиз мазмунин топганмиз шундан,
Бунёд этмоқ бизга амали азал

Неки мавжуд ерда қўллар ҳикмати,
Унинг қудратига шак келтирмам, йўқ!
Ҳатто заминга ҳам сингган хизмати,
Усиз бўлар эди нурсиз ва совуқ.

Буюк ижодкордир аждодим асли,
У неки тикламиш, бари бемисол
Ажабким, яратиб сиғинган ўзи,
Даҳоси қошида ўзи бўлган лол

Неча мадрасаю нилий хонақоҳ,
Гўри Мир, муҳаббат қасри Тож Маҳал
Вазмин ташлаб турар йилларга нигоҳ,
Инсон закосига тикланган ҳайкал

Авлодлар оқими тинмас бир нафас,
Ҳар авлод яратар ўз дунёсини.

Унда янграб турар келгусидан сас,
Ҳеч нарса тўсолмас шод садосини.

Шу садо чорлагай олға доимо,
Гўё уфқларда порлаган маёқ.
Юракларда ортар ҳаётий зиё,
Туғилар қурмоққа орзу, иштиёқ.

Меъмормиз,
Умримиз ҳар битта куни
Истиқбол йўлида бир ғишт бўлажак.
Вақт келар,
Фарзандлар тўплашар уни,
Тикланар улардан буюк келажак.

1972

ЮЛДУЗЛАР СЎНМАГАЙ

*Муҳаммад Юсуф, Муҳриддин Холиқов
ва Охунжон Мадалиевлар хотирасига*

Юлдузлар сўнарми ҳеч замон?
Баҳорда не қилур шум хазон?
Қайдасиз, соғиндик, ёнди жон,
Муҳаммад, Муҳриддин, Охунжон.

Саҳналар сизларга муштоқдир,
Минбарлар шоирга нигорон.
Келмайсиз, йўлингиз йироқдир,
Муҳаммад, Муҳриддин, Охунжон.

Юрт билан бўлдингиз ҳамқадам,
Дилларда қурдингиз ошиён.
Шогирдлар бўзлайди, кўзда нам,
Муҳаммад, Муҳриддин, Охунжон.

Билурмиз, шоирга ўлим йўқ,
Ҳофизга макондир кенг жаҳон.
Мангуга тириксиз, кўнгил тўқ,
Муҳаммад, Муҳриддин, Охунжон.

Юлдузлар сўнмагай ҳеч қачон,
Умримиз айлагай нурафшон,
Номлари тилларда ҳар замон:
Муҳаммад, Муҳриддин, Охунжон.

2002

ЭЗГУЛИК

*Дўстим Мурод Мақсудов
хотирасига*

Бу дунёда бари ўткинчи,
“Ҳаёт - дарё” деганлари рост.
Бизнинг авлод балки мингинчи,
Шу дарёнинг бир мавжи холос.

Не замонлар кечди сарсари,
Не давронлар топдилар завол.
Кўп кўҳнадир тарих дафтари,
Қамрашга ҳам ожиздир хаёл.

Неча шоҳлар, тўлиб паймони
Ерга кирди қолдирмай нишон.
Ошиқларнинг мунгли достони
Куйланади ва лекин ҳамон.

Жаҳонгирлар титратиб дунё,
Қололмади шуҳратда мангу.
Номи қолган тилларда аммо
Ким боғ қилиб, очган бўлса сув.

Мовий рангли кўшку қасрлар
Қурган қанча соҳиб иқтидор.
Кечса ҳамки йиллар, асрлар,
Улар номи мангу барқарор.

Тарих ҳукми одил доимо:
Улашади ижрочи ҳаёт
Разолатга яраша жазо,
Эзгуликка лойиқ мукофот.

Навбат етар бир кун бизга ҳам,
Мангуликка кўчар умримиз.
Десалар бас: “у эди Одам”,
Энг олий шон шу эрур ёлғиз.

Эзгуликдан толмасин қўллар,
Муҳаббатсиз қолмасин юрак.
Қайга бизни элтмасин йўллар,
Инсон номин тутайлик юксак.

Ожиз қолсин йиллар аскари,
Тиг тортмоққа топмасин журъат.
Бу дунёда ўткинчи бари,
Мангу эрур эзгулик фақат.

1977

НАСИМИЙНИНГ ДОР ОСТИДАГИ СЎЗИ

Мен худоман.
Вужудим билмас
На ниҳоя ва на ибтидо.
Эзгуликдан қўлларим толмас,
Ишқ сингари билмасман фано.

Бемазмундир менсиз коинот,
Замин эса жозибасиз хок.
Ахир менман яратгувчи зот,
Нафасимдан олам бўлур пок.

Сахроларга ташласам қадам,
Бўлур зумда тенги йўқ жаннат.
Жонланади совуқ тошлар ҳам
Бахш айласам агар ҳарорат.

Бир ўт ёнар қалбимда мудом,
Гоҳ ловуллар, гоҳ милтирар жим.
Одамзодга кўнглим эрур ром,
Ҳақиқатдир танҳо маслагим.

Буюк дедим,
Дедим у оллоҳ,
Улуғладим инсонни ёлғиз.
Унутибман борлигин, эвоҳ,
Юзи одам, замири иблис.

Қўлларимга солдилар кишан,
Жаллод кутар қатлимга фармон.
Атрофимда томошага шай,
Эрмакталаб лоқайд оломон.

У барига боқар бепарво,
Унга фақат ўз жони керак.
Мақтасалар мақтайди бурро,
Сўйсалар ҳам чалади чапак...

Фатво берар зоҳид ушбу дам,
Ёдлаганин айлайди такрор.
У билмагай недир ҳажру ғам,
Ва на ишқдан эрур хабардор.

Ўз ишини бошлайди жаллод,
Юлдузлардай тирқирар қоним.
Вале чекмам зарра ҳам фарёд,
Ўлимдан зўр ахир имоним.

Умрим кечди жўшқин, ҳаёху,
Инсон зотин юксакка чорлаб.
Куёш каби қолурман мангу
Абадият уфқида порлаб.

Мен худоман,
Олам сарвари,
Хилқатимда илоҳий зиё.
Руҳим учар келажак сари,
Замин каби билмасман фано.

1978

БАҲЛУЛ ДЕВОНА ҲАҚИДА РИВОЯТ

Тарих асли буюк дарсхона,
Унда мўлдир турфа хил сабоқ.
Каж бўлса ҳам гоҳо замона,
Қадрланган тўғри сўз ҳар чоқ.

Дейдиларки, Ҳорун ар-Рашид
Замонида яшаган Баҳлул
Бўлса ҳамки тартибларга зид,
Тўғри сўзни айтар эди ул

Гоҳ ёлғондан тўйган ҳукмдор
Чорлар эди саройга уни.
Раияту мулкда неки бор
Огоҳ бўлар эди шу куни.

Баҳлул қўрқмай, ҳайиқмай асло
Халифага сўзлар эди рост.
Юрагида на кин, на риё
Яшар эди дарвешларга хос.

Ўтирмасди ҳеч кимни аяб,
Адолатни ёқлаб мардона.

Сарой аҳли дерди шул сабаб:
Баҳлул - телба, Баҳлул - девона.

Неча замон шу бўлган такрор,
Маромини бузмаган дунё:
Тўғриларга олам бўлган тор,
Мунофиқлар аталган доно.

Баҳлул қилмай ҳеч кимга парво,
Юрт кезарди пойу пиёда.
Оқиллардан эди у бурро,
Ҳақгўйлиги эса зиёда.

Неча аср ўтди сарсари,
Ўтди неча телбаю оқил
Унутилди шоҳ-гадо бари,
Тиллардадир девона Баҳлул

Ҳақгўй зотга эл доим муштоқ,
Номин ёдлаб, бошга айлар тож.
Ерда ёлғон мавжуд экан то
Баҳлулларга бордир эҳтиёж.

2003

ЧУМОЛИ

Китобим устида чумоли
Югурар гоҳ у ён, гоҳ бу ён.
Ёлғизлик хавfli ёв мисоли
Солмоқда ваҳмли бир тугён.

Тўпидан адашган бечора,
Билмайди қайдадир дўст-ёри.
Излайди кетмоққа у чора,
Чорларми ё жажжи диёри.

Югурар, югурар бетиним,
Мунгайиб қарайди гоҳ беҳол.
Унинг-чун шу кичик китобим
Саҳройи Кабирдир эҳтимол

О, мэнга кўп таниш ушбу ҳис,
Танишдир ундаги ҳаяжон.
Қолганди шу онда юзма-юз
Улкан бир оламу митти жон.

Чумоли талпинар бенажот,
Гўёки боқарди у мэнга.

Қўлимга олдимۇ шу заҳот
Оҳиста туширдим заминга.

Жўнади қайгадир номаълум,
Тилганча йўлакнинг гардини.
Илк бора англади балки у
Ер меҳри, танҳолик дардини.

1972

ЧАҒАЛАЙ

Тўлқинлар сапчийди ҳавога,
Оқ ёлли асов от мисоли.
Чексиз сув туташган самога
Гўёки одамзод хаёли.

Ёввойи куч бунда ҳукмрон,
Бўйсунар тирик жон ҳаммаси.
Фақат бир чағалай бу замон
Қийқирар, янграйди шод саси.

Денгизга тўш урар тинмай у,
Елларни қайчилар қаноти.
Билгай у на чарчоқ, на кўрқув,
Курашдан иборат ҳаёти.

Чағалай қийқирар, чарх урар,
Сув узра жаранглар акс-садо.
Ва лекин хўмрайган қоялар
Кўксида на тугён, на нидо.

Мудроқ-ла боқишар барига,
Уйғотмас ҳаттоки шўх шамол

Тўлқинлар имламас бағрига,
Гўёки карахту бемажол

Чағалай чарх урар, у бежиз
Курашга ўзини отмаган.
Чин бахтнинг нелигин этмас ҳис
Зафарлар завқини тотмаган.

1974

ТАЛАБАЛИК

«Озиб чўпдек бўлиб кетибсан,
Имтиҳони қурисиң, ўғлим.
Кўп ўзингни қийнама ахир», -
Деганингиз, она, эсладим.

Мана синов, имтиҳон яна,
Кун ўтади эртани кутиб.
Қувонамиз топширган куни
Ташвишларни бир пас унутиб.

Тонгда қайта бошланар бари,
Билмагаймиз недир ҳаловат.
Бундай дамда ҳар ким бир дунё,
Теграсида кезар самовот.

Гоҳ китобга бош қўйиб, чарчаб,
Гўдак каби ухлаб қоламиз.
Гоҳ имласа сирли келажак,
Ширин хаёлларга толамиз.

Ёшлик учар вақт қанотида,
Онгимизда кенгаяр олам.

Довонлардан ўтиб борамиз
Орзуларни дилга қилиб жам.

Ҳа, бу йиллар тоблагай бизни,
Курашларга шайлар, онажон.
Синовлар ҳеч тугамас, ахир
Ҳаёт ўзи сўнгсиз имтиҳон.

1968

ҚУМДАГИ ҚАСР КҮЛКАСИ

Йиқилиб бормоқда қизил салтанат,
Остида қолдириб не-не лошларни.
Дилимда йўқ ўкинч, алам бор фақат,
Гарчи отмагайман унга тошларни.

Алам қилар ахир, яшабман шодон
Туманли эртага орзу- ҳавасда.
Оқни қора дебман, ҳақ сўзни бўҳтон,
Бахтимни куйлабман рангин қафасда.

Кўксимни керибман даҳрий бўлдим деб,
Тилимни кессалар айтибман раҳмат.
Пахтазор ичида юрсам заҳар еб,
Шиор кўтарибман: “Улуғлар меҳнат!”

Гарчи ҳалок қилди бобомни замон,
Отам содиқ ўтди алвон байроққа.
Шу гоҳ ўтида куйди неча жон,
Парвона ургандай ўзин чироққа.

Бобил минорасин тиклай олмаган
Турфа рангу турфа тилли оломон.

Биз ҳам неки қурдик қон ва тер билан,
Қумдаги қасрдай бир зумда вайрон.

Зулматдан қуёшга чиққан кимсадек,
Кўзларимиз тийра, хаёллар барбод.
Йўл бошида ҳайрон турибмиз-ку тек
Эртақларни тинглаб улғайган авлод.

Абадий нарса йўқ бу замин узра,
Замонлар кечади мисоли чақин.
Бир умид дилимда пирпирар хира:
Аччиқ ўтмишимиз топмоқда яқун.

Оҳиста тарқалар юз йиллик ғафлат,
Тарқалар тумандек қўрқинч кўлкаси.
Алвидо, ёлғонга чўмган Салтанат,
Ассалом озод юрт, зиё ўлкаси.

1991

ИЗҲОР

Замондошим, сенга дил сўзим,
Бахшиёна тилагим шулдир:
Бўлай десанг қисматга ҳоким,
Вужуддаги ғафлатни ўлдир.

Тегрангга боқ, эврилди замон,
Кечди қуллик, ул сохта даврон,
Тинди бошда дўнган тегирмон,
Эски ҳадик, қўрқувни ўлдир.

Офатлардан виждонни асра,
Дилни асра, имонни асра,
Соф осмонли давронни асра,
Руҳингдаги риёни ўлдир.

Пул ҳам ўтар, даврон ҳам ўтар,
Вақт гирдоби барини ютар,
Ажал бир кун этакдан тутар,
Тўймас нафсу кибрни ўлдир.

Одам ўғли, одам бўл сен ҳам,
Меҳнатингдан яшнасин олам,
Хаста дилга бўлолгин малҳам,
Ичингдаги шайтонни ўлдир.

2001

УМР ҲАҚИДА ҲАЗИН ЎЙЛАР

1.

Бир тун уйқум қочди
Ногаҳон
Умрим кунларини
Сарҳисоб қилиб.
Қарасам,
Музтоғдек ботиб кетибди
Ўтмиш уммониға
Учдан иккиси.
Не қилдим,
Қайларда йўқотдим уни,
Неларга алишдим
Нақд ганжинани?
Кўз олдимдан ўтди
Кечган ҳаётим,
Ширин хотиралар,
Алам,
Армонлар.

2.

Умрим сафарларда,
Йўлларда ўтди.
Қолганин ўтказдим
Бахт-омад кутиб.
Тунлар қалам билан
Бағримни тилдим,
Қоғозларга томди
Силқиган қони.
Бўзчи моксидай
Билмадим тиним
Уй билан иш
Оралиғида.
Яна бола-чақа,
Турмуш заҳмати...
Ўйлаб бошим қотди:
Қачон яшадим?

3.

Умрим олтин сўлкавой эди.
Илк бор майдаладим
Турмуш ғамида.
Сўнгра ҳаёт деган
Гавжум бир бозор
Ўз домига тортди
Беаёв.
Дунё топган

Девона мисол
Борини совурдим
Ўннга ва сўлга.
Йўлимда учради
Турфа оломон.
Тўғрилар бир томон,
Каззоблар бир ён,
Бир томон дарвешлар,
Маддоҳлар бир ён.
Пулга топингувчи
Бутпарастлару
Дийдаси соппа-соғ
Бўлган басирлар.
Барин кўравериб
Кўзларим пишди.
Ана, тугаб борар
Бозор шовқини.
Дарвоза ёнида
Турибман беҳол,
Қўлларимда
Сариқ чақалар.

1994

НАБИРАМГА

Набирам, туғилдинг бахт-ла эгизак,
Ажиб бир замоннинг бўлдинг фарзанди.
Қучоқ очар сѐнга сирли келажак,
Озод мамлакатнинг митти дилбанди.

Мурғак вужудингга тўймайман боқиб,
Чақноқ кўзларингда порлайди зиё.
Ўйлар келаверар изма-из оқиб,
Ширин хаёлларга чўмаман гоҳо.

Сѐн ахир умримнинг давоми, ҳар дам
Ҳаётим чироғи сѐн билан ёниқ.
Қадамим етмаган замонларни ҳам
Сѐнинг кўзинг билан кўрурман аниқ.

Сѐнинг қўлинг билан тикларман ҳайкал,
Ва ё саҳроларга оқизарман сув.
Балки шаҳарларга берурман сайқал,
Юлдузлар бағрига соларман ғулу.

Мени тинчитмаган орзу ва хаёл
Бѐром ўйингда бўлур намоён.

Сенинг ишларингда кўрсатур жамол
Юрагимда қолган ҳар неки армон.

Балки унда топар осойиш, ором
Жангу жадаллардан ҳориган дунё.
Етти иқлим аро таратгайдир ном
Она Ўзбекистон - гўзал бу маъво.

Бугун неки бўлса мен учун орзу,
Эртага сен учун оддий ҳол бўлар.
Ҳеч ким толеингга сепмагай оғу,
Қийнар фақат гоҳо асов туйғулар.

Юзлаб сирлар кутар ҳали жавобин,
Ҳаёт сен учун ҳам бўлур бир жумбоқ.
Ташвишлар ўғирлар тунлари хобинг,
Бурчингдир Ватанни яна яшнатмоқ...

Набирам, туғилдинг бахт-ла эгизак,
Ажиб бир замоннинг бўлдинг фарзанди.
Қучоқ очар сенга сирли келажак,
Озод мамлакатнинг митти дилбанди.

1995

ДЕВОР СОАТИ ҚАРШИ СИДА

Деразамдан мўралайди тун,
Ўйлар қисар исканжасида.
Наҳот ўтди умрдан бир кун?
Шу савол бор жимлик сасида.

Девордаги соатга маъюс
Тикиламан, у сўйлар гўё:
“Олтин ёшлик ўтса гар беиз,
Уни қайтиб бермайди дунё”.

Назаримда миллар қайчидай,
Умр ипларин қирқар бирма-бир.
Кафгир болға, савалар тинмай,
Демоқчидай: “бўйсун, бу тақдир!”

Йўқ!
Жўш урар томиримда қон,
Илҳом отин олға сураман.
Қалам қилич, юрагим қалқон,
Вақтга қарши жангга кираман.

1969

* * *

Бу кўҳна дунёдир, кўплардан ўтган.
Бунда қоришиқдир қувонч ила ғам.
Ҳаёт лаззатию заҳрини тотган
Сен биринчи эмас, охиргиси ҳам.

Ўзинг бос зафарлар завқ берган онда,
Омад юз бурганда бошинг қилма ҳам.
Оддий бир йўлчисан катта карвонда,
Биринчи эмассан, охиргиси ҳам.

1996

* * *

Ёлғиз яшай олмас одамзод ҳеч вақт,
Туйғулар қалбига сиғмасдан тошар.
Танҳо қолганида хаёллар ҳамдард,
Ширин орзу билан, ўй билан яшар.

Ёлғиз яшай олмас одамзод ҳеч вақт,
Ёлғиз қайғурмайди, ёлғиз кулмайди.
Кўз юмса, бир олам йўқолар бевақт,
Ҳатто ўлганда ҳам ёлғиз ўлмайди...

1980

* * *

«Самолёт қулапти фалончи жойда,
Унга урилганмиш бир қуш тўсатдан».
Ажаб, қуш қайда-ю, самолёт қайда,
Наҳотки зўр чиқса патлар пўлатдан...

Заминда ҳам учрар бундай муаммо:
Арзимас нуқсонлар ёнгар кишини.
Баъзан унутамиз, сезмаймиз гоҳо
Кичик нарсаларнинг катта ишини.

1975

* * *

Муҳаббат буюк бир имтиҳон экан,
Ношуд талабадек неча бор куйдим.
Азобида гоҳо қийналса-да жон,
Севмоқ, севилмоқнинг завқини туйдим.

Баҳор қуёшида ёнган лоладек
Қалбимдаги доғлар пинҳондир фақат.
Англадимки, севмоқ бахт эмас тугал,
Севилмоқлик экан асли саодат.

1994

* * *

Ҳали этмай аҳд ила паймон,
Лабим топмай ҳатто лабларинг.
Қовушгирди бизни ногаҳон
Одамларнинг миш-миш гаплари.

Ҳали қонмай ишқ майига, ё
Битилмасдан висол дафтари,
Сени мендан айлади жудо
Одамларнинг миш-миш гаплари.

1973

* * *

Гўзал бир оғушга ўхшайди дунё,
Бағридан узолмам асло ўзимни.
Камалак рангига йўғрилганми ё,
Гоҳо жилвалари олар кўзимни.

Гўзал бир оғушга ўхшайди дунё,
Гарчи мафтун этган кўпларни қадим,
Ҳар ким уни қайта кашф этар гўё,
Дунё сирга тўла, сеҳркор тилсим.

1974

* * *

Навқирон ёшда у, ҳар нега қодир.
Ишу ташвишлардан лек очсангиз гап
Бёзор жилмайиб, дер: «Шартми ҳозир,
Ҳали ёшмиз, ака, қолайлик ўйнаб».

Бир кун сочларига қўнганда қиров,
Енгил ҳаёт қаддин букса қаридек,
Дейди гап очсангиз ишлардан бирров:
«Замон ёшларники, бизлар қаридик».

1971

* * *

Наҳот сен нуқсондан холи фаришта,
Покиза нурлардан яралган бир зот?
Қанчалар маъно бор ўтли қарашда,
Гўёки ўзингсан асли камолот.

Англадим бу ҳолат сирин ногаҳон:
Буюк мусаввирдир ахир муҳаббат.
Ҳусну малоҳатда танҳо, бенуқсон
Тасвирингни чизмиш қалбимга абад.

1975

* * *

Ўз ажали билан ўлмайди шоир,
Аламлар, армонлар уни ўлдирар.
Дардлар томчи-томчи заҳардай охир
Унинг паймонасин бир кун тўлдирар.

Дунё ташвишлари тинчитмас уни,
Гоҳида йиғлатиб, гоҳи кулдирар.
Барчасини ортда қолдирган кун
Ҳайҳот, фаровонлик, тўқлик ўлдирар.

1995

* * *

Дилбар, ишқ майидан сархушимиз бугун,
Иккимиз бир дунё коинот аро
Лаблар садоқатдан шивирлар беун,
Олам бахтимизга эрур маҳлиё.
Рост ахир, муҳаббат илоҳий ёлқин,
Оҳ, уни ўчирма, таратсин зиё.
Мангу қалбимизда ёнсин бетутун,
“Севаман” деган сўз бўлсин бериё.

1981

* * *

Сен мени севардинг ўзгадан пинҳон,
Дардинг яширардинг ўзингдан ҳатто.
Кўзларинг чўгидан сезардим, ишон,
Аммо ишқинг қалбга этолмадим жо.

Балки тунда ёстиқ ёшларингдан ҳўл,
Лабингни тишларсан менинг исмида.
Кўз ёшларинг ҳаққи мени кечиргил,
Найлай юрак бўлса ўзга измида.

1968

* * *

Нурли нигоҳингга бўлганман асир...
Одам туйгуларга бош эгмай нетар?
Илҳақ кутар гоҳо ишқни бир умр,
Лекин билмас ҳаёт не тухфа этар.
Азал ёзмишида не борлиги сир,
Истаса бол тутар, гоҳ оғу тутар.
Шундай синовларда тоблагай тақдир,
Қисмат билан одам курашиб ўтар.

1986

* * *

Хотиротлар билан яшамоқ оғир,
Умид қўлларингдан тутмаса ағар.
Маъюс ўйлар этар вужудинг асир,
Надомат зил юкдай бағрингни эзар.

Хотиротлар билан яшамоқ оғир,
Этмаса яна ишқ қалбни сарафроз.
Туйғулар тош қотиб, тўнади охир,
Навбаҳор гулларин енггандек аёз.

Хотиротлар билан яшамоқ оғир...

1976

* * *

Сен йўқсан, хонамда ёнмаган чироқ,
Уйга ҳам, қалбга ҳам зулмат ҳукмрон.
Исмингни шивирлар лабларим чанқоқ,
Тимсолинг ўнгимда бўлур намоён.

Сен йўқсан, хонамда ёнмаган чироқ,
Ҳорғин вужудимни эзғилар алам.
Сен йўқсан, шўх кулгу, шодлик ҳам йироқ,
Нурсиз кулба бўлиб туюлар олам.

Сен йўқсан
Хонамда ёнмагай чироқ...

1970

* * *

Дерлар: Прометей олиб тушган ўт
Заминга илк бора арши аълодан.
Кўксин чўқиганмиш неча йил бургут,
Шундай жазо олган эмиш худодан.

Балки бу шоирнинг рамзий қисмати:
Унинг ҳам қалбида илоҳий олов.
Ёлқин улашади то бор қуввати,
Юрагин қилганча оташин ялов.

Армонлар бағрини тешар бургутдай,
Мисраларга томар силқиган қони.
Эл учун вужуди офатларга шай,
Қоядан ҳам метин унинг имони.

1980

САБОТ

Борлиқни тандирдай қизитганда ёз
Тезроқ қиш келсайди, дейсиз дамба-дам.
Қаҳратонда ногоҳ қисганда аёз
Лаънат ёғдирасиз,
Ёқмайди куз ҳам.
Наҳотки, шунчалар чидамсиз одам?

Дарду ташвишларнинг узилмас кети,
Чидайсиз, енгасиз,
Тиз чўкади ғам.
Сиздек синовларга дуч келса эди
Кулга айланарди ҳаттоки тош ҳам.
Саботда тенгсизсан, эй улуғ Одам!

1970

ТЎРТЛИКЛАР

Ўзга таянчинг йўқ элингдан бўлак,
Мададкоринг йўқдир қўлингдан бўлак,
Дилингдан бошқа ҳеч саждагоҳинг йўқ,
Душманинг йўқ эрур тилингдан бўлак.

* * *

Саломга яраша алиқ дейдилар,
Бу қадим ҳикматда минг йиллик савдо.
Адолат тоғи бор қаршингда мудом,
Сўзингга боғлиқдир қайтар акс-садо.

* * *

Зулматга йўғрилган тун кундузни кўра олмас,
Гоҳо улуғвор қуёш юлдузни кўра олмас,
Рақибларим кўп дея ғам чекмагил, азизим,
Ҳатто бир юзда туриб кўз кўзни кўра олмас.

* * *

Шу Заминда дўзах ҳам, жаннат деган макон ҳам,
Ҳамроҳ эрур ҳамиша куфр ила имон ҳам.
Гуноҳу савобларни самолардан қидирманг,
Одамзод вужудида яшар Раҳмон, Шайтон ҳам.

* * *

Вақт эмас, умр кечадир,
Ўтган кунинг энди кечадир.
Неки қилдинг Оллоҳга аён,
Билмам кечмас ёки кечадир.

* * *

Қадимий ҳикмат бу - “бири кам дунё”,
Энг бахтли зотда ҳам бор бир муаммо.
Миясиз касларга кўникдим, бироқ,
Қалби йўқ кимсадан асрагил, худо.

* * *

Шоҳми ё гадосан, бечорадирсан,
Яратган қошида юз қорадирсан.
Бир қадам нарида пайт пойлар ажал,
Сен дунё ғамида оворадирсан.

* * *

Заминда дарёдай оқар одамзод,
Кимлар ном қолдирар, кимлар эса дод.
Ҳукм чиқармоққа шошмагил, дўстим,
Кимлигингни айтар келгуси авлод.

* * *

Ойнага ўхшайди баъзи бир одам,
Ўзгалар нуқсонин кўрсатар ҳар дам.
Гарчи зоҳиран оқ, ботинан қора,
Ўзининг айбини кўрмас зарра ҳам.

* * *

Кўнгил ошёнига монанд ҳабиб қайда?
Юрак дардини англовчи табиб қайда?
Қадим карвонсаройда бир мусофирмиз,
Киши сўргайму бизнингдек ғариб қайда?

* * *

Турланади олам турфа хил,
Олам ичра одам турфа хил
Сокин ҳаёт орзуин қилма,
Шодлик кўпдир, ғам ҳам турфа хил.

* * *

Туққанингга ёқмас, дерлар , гоҳо тўғри сўз,
Замин узра мисоллар ҳам эмас бунга оз:
Шум хабарчи ҳаққаю зоғ яшар омонда,
Қурбон бўлар бедорликка чорлаган хўроз.

НЕКБИНЛИК

Бағрим лола дедим, гарчи қон топдим,
Ғаним ерга урди, мен осмон топдим,
Ҳасад-ла ошимга оғу қўшдилар,
Ҳатто оғудан ҳам қут, дармон топдим.

ҚИТЪА

Кетар бўлсанг, изингда яшнаган боғу чаман қолсин,
Расо фарзанд, гўзал ишлар ила обод Ватан қолсин.
Ишинг, сўзинг мадад берсин неча янги наслларга,
Агар тупроқда қолса, майлига жонсиз бадан қолсин.

* * *

Гаҳи шодлик, гаҳи қайғу,
Ажаб дунё экан дўстлар,
Бу бир бошда неча гавғо,
Неча савдо экан, дўстлар.

Пишарму қайнамай одам
Гаҳи турмуш қозонида,
Синолда ким музаффардир
Ўшал доно экан, дўстлар.

Ҳаёт устод бўлиб доим
Мени кўп имтиҳон этгай,
Унинг ҳар бир сабоғида
Неча маъно экан, дўстлар.

Дилимда қанча доғ қолди,
Муҳаббат ташнаседурман,
Агарчи ишқ адо бўлмас
Азим дарё экан, дўстлар.

Гаҳи оби ҳаёт истаб
Саробга дуч келиб қолдим,
Мен интилган зиёлар
Гоҳида рўё экан, дўстлар.

Сафарлар завқига ошиқ
Неча элларни кездим мен,
Ахир билдим, азиз юрт
Баридан аъло экан, дўстлар.

Ҳамиша куйлагай Носир
Диёру ёрнинг васфин,
Улар ишқи юракда
Доимо танҳо экан, дўстлар.

1993

* * *

Сенсиз менга роҳат йўқ,
бир лаҳза ҳаловат йўқ,
Кўз юмсам ўзинг пайдо,
уйқумда фароғат йўқ.

Ишқинг майида мастман,
сенга дилдан пайвастман,
Мисли офтобпарастман,
қаро тунга тоқат йўқ,

Ишқ шундайин бир кимё,
нодонни этар доно,
Бағримда яшар дунё,
бундан ажиб ҳикмат йўқ.

Тириклик гавҳари у,
дунёнинг меҳвари у,
То бор экан бу туйғу,
тўфону ҳалокат йўқ.

Найлай, гоҳо одат шул:
меҳру оқибат бир пул,
Вафосиз муҳаббат тул,
дўстларда садоқат йўқ.

Теграмга назар солсам,
молу дунё танҳо ғам,
Эрларда шижоат кам,
қизларда малоҳат йўқ.

Дилбарим, бўлгил омон,
бир гулдан яшнар бўстон,
Англадим, Носир, аён,
сенсииз бахт-саодат йўқ.

1992

* * *

Дилбарим, сиз бирла ҳар он
тотли бир даврон қадар,
Ҳам азиздир менга ишқингиз
танамда жон қадар.

Сиз томонга талпинурда
шиддатим вулқонча бор,
Дилдаги тугёнларим мавжи
буюк уммон қадар.

Васлингиз орзуси доим
мен билан ҳамхонадир,
Гарчи мен ер узрадирман,
Сиз баланд осмон қадар.

Эҳ, муҳаббат фасли бизга
мангулик эҳсон эмас,
Ёшлигу ҳусну тароват
лаҳзалик меҳмон қадар.

Энг азиз неъматни мандан сўрсалар,
дердим: у ишқ,
Балки энг оғир жафо ҳам
бўлмагай ҳижрон қадар.

Айрилиқ айёми битсин,
азм этайлик бирга биз,
Гуллатайлик бу заминни
Равзаи ризвон қадар.

Ҳисларингни зар қилиб сочгил
суюклинг пойига,
Чин муҳаббат ганжи, Носир,
ҳеч туганмас кон қадар.

1983

* * *

Кўнгил ёнмоқдадир бу дам оловли бир муҳаббатдан,
Унинг шавқи билан бегонаман ором, ҳаловатдан.

Неча тилларда ёд бўлган вафою ишқ достони,
Яна бир боб ўқирман кўҳнаю ўлмас ривоятдан.

Менга афзал эрур ишқ изтироби бирла ҳижрон ҳам,
Ёниш, тугёну ҳислардан йироқ турмушда роҳатдан.

Садафда дур каби пинҳон эрур севгим, уни ёрим
Фироқ ўтида тоблар ҳам жило бергай садоқатдан.

Юрак ёнида асрарман ҳамиша ёр мактубин,
Тумор янглиғ мени асрар у доим хавфу офатдан.

Висол орзусида кунлар ўтар, аммо ишонч ҳамроҳ,
Бўлак ошиққа йўлдош йўқ умиду сабру тоқатдан.

Бу дунёнинг қувончи, лаззати, завқи муҳаббатда,
Не бахт, Носир, бўлибсан баҳраманд ушбу саодатдан.

1975

МУВАШШАҲ

Муқаддассан менга жоним,
қошинг меҳроби қибламдур,
Узоқ қолсам висолингдан,
кўнгилда таҳ-батаҳ ғамдур.

Қароғинг ҳам юзингда мен
илоҳий шуълалар кўрдим,
Ахир Аждоди аъзам
ул малаксиймоли Одамдур.

Дилинг, қаддингга бермишдир
азал наққоши хўб зийнат,
Далолат бандадин бўлса,
сени севмак мусалламдур.

Агар кўксимда доғлар мўл
рақиблар можаросидин,
Сенинг жонбахш сўзинг басдур,
у юз дардимга марҳамдур.

Синовлар, имтиҳонлар кўп,
умрда қаҳратонлар кўп,

Ажабким, севги фасли
навбаҳордек тез ўтар дамдур.

Назар қил, бу фалак ҳижрон селин
бошимда ёғдирди,
Изинг излаб тополмасман,
кўзим, киприklarим намдур.

Шароби ишқ билан Носир
унутмиш икки оламни,
Қувон, кўнгил, муҳаббат ҳам
сеҳрли ўзга оламдур.

1987

* * *

Дунё кезиб, теграмда турфа хил одам кўрдим,
Етти қават ер узра етти ранг олам кўрдим.

Нодонларнинг юзида бахту қувонч жилваси,
Оқилларнинг дилида гоҳо ниҳон ғам кўрдим.

Англадим, нечун дерлар доим “бири кам дунё”,
Қисматидан шодумон комил зотни кам кўрдим.

Ёмонларнинг захридан озурдадир бу кўнглум,
Яхшиларнинг сўзида дардимга марҳам кўрдим.

Замонлар суронида, йўқ, ўлмаган муҳаббат,
Ошиқларнинг кўзида инжумонанд нам кўрдим.

Ярим аср йўл юриб, топган бойлигим дўстлар,
Ташвишу қувончимда барин жамулжам кўрдим.

Меҳру садоқат билан куйлагайман элимни,
Носир, азиз бағрида иззату карам кўрдим.

1994

* * *

Бу ҳаёт дарёсида сузмоқни билган шон топар,
Шон недир, озурда жисмига у балки жон топар.

Бахту толе бу заминда йўқ экан деб чекма оҳ,
Бахт қушини заҳматидин толмаган инсон топар.

Юрту эл ишқида ёнган жонга ором қайдадир,
Мисли Қақнус ўт ичида у ажиб даврон топар.

Бир сариқ пулдек эмас наздида Қорун ганжи ҳам,
Маърифатнинг чашмасидин ким туганмас кон топар.

Бос гуруринг, кибр ила кўкларга парвоз айлама,
Ерга бош урган юракдан шубҳасиз осмон топар.

Носиро, беҳуда шуҳрат ортидан интилма кўп,
Яхши инсонлар ҳамиша эътиқод, имон топар.

1996

* * *

(Эркин Воҳидов газалига назира)

Ишларинг битмайди доим,
 ҳеч қачон битган эмас,
Кимса бу олам ишини
 ҳал қилиб кетган эмас.

Қумли соатдек умрнинг
 кунлари зеру забар,
Лаҳзалар Анқо қушидек,
 ҳеч киши тутган эмас.

Одамизод талпиниб чопгай
 умидлар ортидан,
У гўзал манзилга лекин
 то ҳануз етган эмас.

Шеърят аҳлида йўқдир
 дўсту душмандан тамаъ,
Яхшилик донини сочгай,
 мевасин кутган эмас.

Бу ҳаёт шатранжида бўл
майли фарзин ёки рух,
Лек Азал бирлан ўйинда
ҳеч киши ютган эмас.

Қисматимга минг шукурлар
айтаман, Носир, мудом,
Чунки бул даврон каби
дорул-омон ўтган эмас.

2002

* * *

Инжимагин, эй кўнглим, қаҳратону қор ўтгай,
Қаҳратоннинг заҳридек санчилган озор ўтгай.

Ошуфтасан гулларга, баҳорларга муштоқсан,
Сезмассанки, тегрангдан неча ёз, баҳор ўтгай.

Йилларнинг шамолида учар умр япроғи,
Болалик кўчалари хаёлдан такрор ўтгай.

Боқурман гоҳо маънос хотирот дарчасидан,
Қачон дил муддаоси қамарсиймо ёр ўтгай.

Одам Атодин буён шундай бу чарх мароми:
Кимгадир сен интизор, кимдир сенга зор ўтгай.

Ҳайрон боқма дунёнинг гоҳи баланд пастига,
Бу талотўп оломон қайнаган бозор ўтгай.

Истиқлол шуъласидан жилоланар уфқлар,
Эртанинг орзусида Носир ҳам бедор ўтгай.

1995

* * *

Яна кўнглим аро тугён, келур ёдимга ёр исми,
Ҳаловат билмагай жоним, этур ҳажрида зор исми.

Унинг номи садоқат мулкидин келгувчи бир пайғом,
Гулистон айлагай саҳро каби қалбим баҳор исми.

Дегайман: ўзгалардан сир каби мангу тутай пинҳон,
Вале ҳар лаҳза ошкор бўлғуси беихтиёр исми.

Ажиб оҳанг каби такрор этишдан тинмагум асло,
Менга жон бергучи жоду, вале кимларга дор исми.

Хаёлидан ўлар бўлсам, ёзинг номини қабримга,
Бошим узра жаранглаб турғуси шому наҳор исми.

Муҳаббатдан қанот боғлаб кезар бўлсанг бу оламини,
Мадад бергай сенга, Носир, гўзал ёру диёр исми.

1978

* * *

Кўзларинг кўк юлдузидек бунчалар шаҳло дедим,
Мен унга мисли мунажжим ошиқу шайдо дедим.

Оҳ, бу юлдузларни ҳар дам кашф этурман қайтадан,
Ҳам дилимда шуъласидан минг қуёш пайдо дедим.

Рашк этиб киприкларинг юлдузни пинҳон айласа,
Зулмат ичра қолдимуваслингни бир рўё дедим.

Халқа осмишсан қулоғингга - ҳилолнинг сурати,
Чун самода ёнма-ёндур Ой билан Зухро дедим.

Ё бу ҳалқа ҳалқа эрмас, қулф эрурми, эй гўзал,
Нолаи зоримга асло қилмадинг парво дедим.

Сочларингнинг тўлқинида ғарқ этгил майлига,
Гарчи бу уммон аро бор турфа хил ғавғо дедим.

Найлайин, бошимда, Носир, икки дунё ташвиши,
Чун сенинг танҳо ўзингни ўзга бир дунё дедим.

1970

* * *

Бу мактубимни қалбим қони-ла ёздим сенга, дилбар,
Тумордек кўксинга таққил, балолардан дилинг асрар.

Ажабланма унинг бадхатлигининг, найлай, оҳимга
Чидолмасдан қалам бош чайқару ҳам тўлгонур дафтар.

Ҳаёт тўлқинлари отмиш мени бегона қирғоққа,
На бор бунда бирор ҳамдам, на бир йўл кўрсатар раҳбар.

Қолиб танҳо, сени ўйлаб, кулиб гоҳ, гоҳи йиғларман,
Нетай, ҳижрон азоби айламиш беихтиёр, бесар.

Умидим осмонида кўзинг бахт юлдузи эрди,
Булутлар остида қолмиш бугун ул пурзиё ахтар.

Мунаввар эт қоронғу кунларимни хат ёзиб, жоним,
Халос бўлсин аламлар домидин қалб - эрксевар каптар.

1969

* * *

Ҳамиша сақлагил аксимни, жоним, кўз қароғида,
Қайиқдай сайр этай уммон кўзинг мавжи қучоғида.

Ғазаб-ла боқмаким, тўфон бўлур ул ўтли уммонда,
Мисоли қумда ботган кемадек қолмай қироғида.

Нечун тундек қародир кўзларинг деб сўрдинг, эй жоно,
Қораймиш кўзларим оташ нигоҳинг иштиёқида.

Кўнгил мулкин, ҳаётим йўлини ҳам айлагил равшан,
Не тонг, бахтимни топсам мен бу кўзларнинг маёғида.

Хато қилдим, ахир ошиққа бундан ўзга бахт борму-
Меҳр бирлан тикилса ёр кўзига васл чоғида.

Неча ўргулсам арзир кўзу қошингдин, сабаб шулким,
Аён бўлгай кишининг сийрати қошу қабоғида.

Агар Носир сенинг мадҳингни юзлаб дoston этса,
Кўзинг васфи бўлур шаксиз унинг аввал-адоғида.

1974

* * *

Кел эй, токай фироқингдан туну кун изтироб айлай,
Қуёшдек тийра тунни қув, ки мен ҳам тарки хоб айлай.

Агар ногоҳ ғам тоғи йўлингга хавф солар бўлса,
Ани оҳим кучи бирлан йиқай, зумда хароб айлай.

Қошинг меҳробига ёққил ики кўзинг чироғини,
Бу меҳробга қўйиб бошимни севгимдан жавоб айлай.

Мени оташпараст деб қувмасинлар сени ёнингдан,
Бу оташдан дилим дардига дармон интихоб айлай.

Ҳамиша фикру ёдимда сенинг номинг, уни тинмай
Дуо янглиғ пичирлаб, ўзгалардин бир ниқоб айлай.

Келиб дилбар ҳузуримга, бир оғиз сўз десанг басдур,
Шу бир сўз мазмуниң, Носир, умр бўйи китоб айлай.

1970

* * *

Юртни ободу фаровон, элни шод этсин баҳор,
Севгида ёнган юракка ғамни ёт этсин баҳор.

Лолага қоплансин ўлкам, майса ёзсин кўк гилам,
Лол бўлиб, шу ерда қолсам деб мурод этсин баҳор.

Ёмғири ўчмас сиёҳу нур қўли-ла дашт аро
«Гул» деган сарлавҳа бирлан шеър ижод этсин баҳор.

Ғунчадек лаб очсину ишқ, барг чиқарсин чин вафо,
Асрасин бевақт совуқдин, бир нажот этсин баҳор.

Шеърдин ҳайкал қўйингиз навбаҳорга аҳли назм,
Унда кўргач ўз рақибин мангу ёд этсин баҳор.

Хоналарни тарк этиб, сайр айлангиз қир бағрида,
Ҳисларингиз мавжи, тафтин барҳаёт этсин баҳор.

Носирд ишқу саодат, навқиронлик фасли бу,
Кўзда нуру қалбда илҳомни зиёд этсин баҳор.

1968

* * *

Зарра ором бермагай инсонга гурбат уйқуси,
Ёки ёр ҳажрида ёнган дилга фурқат уйқуси.

Ўз элингу ўз ерингда ёри ҳамроҳ бор эса,
Бўлмасин орзу сenga ҳеч боғи жаннат уйқуси.

Шод даврон сур Ватанда, ном қозонгил эл аро,
Парда бирлан ёпмасин лек кўзни шуҳрат уйқуси.

Бу чигал олам асири бўлма, балки шоҳи бўл,
Не замонлар этди мажруҳ бизни бидъат уйқуси.

Ақлу қалбинг қуввати-ла қув замин зулматларин,
Токи олмай оғушига мангу турбат уйқуси.

Носиро, кўз юмма дунё ташвишидин ҳеч маҳал,
Англагил, одам учун энг хавfli ғафлат уйқуси.

1971

* * *

Бу жаҳонда, дўстларим, минг битта орзу истадим,
Гоҳида илму китобот, гоҳи гулрў истадим.

Маъни дуррин тергали чўмдим ҳаёт уммонига,
Сезмадимки, ул билан ҳамроҳ қайғу истадим.

Ўзни кўрсам дер эдим мен ёр кўзин кўзгусида,
Энди билсам, уйқу ичра тунда кўзгу истадим.

Гоҳи этса пора-пора бағрими ағёрлар,
Эзгу тушлар кўргали мен кўзга уйқу истадим.

Тушда ҳам гар ўт сочар бўлса аламлар аждари,
Орзуимни қалқон этдим, тонгги ёғду истадим.

Чарх урар даври замон тугёнлари кўнглим аро,
Шеър ёзиб билдимки, Носир, жонга оғу истадим.

1971

* * *

Кўзларим бир олам эрса, қораю оқи ҳаёт,
Бодаи қон бирла жон бахш этгучи соқий ҳаёт.

Ибтидою интиҳоси қайдадир, англолмадим,
Коинотнинг жовидона эски жумбоғи ҳаёт.

Олам узра не замонлар ўтди елдек беқарор,
Унга мазмун берди пайдо бўлгани чоғи ҳаёт.

Бу Замин завқу сурури йўқ эрур жаннатда ҳам,
Одамизот гар дарахтдур, яшнаган боғи ҳаёт.

Мангуликнинг мевасидин тотмоқ истар ҳар кўнгил,
Яхши из қолдирки, номинг асрагай токи ҳаёт.

Носиро, сен элга манзур куйласанг, шул бас эрур,
Айлагай ашъоринг умрин ўзидек боқий ҳаёт.

1970

* * *

Ловулар қалба ишқ ёққан олов, найлай,
кетиб бўлмас,
Ёнар тобора равшанроқ, уни ҳеч маҳв этиб бўлмас.

Ахир ишқ ўтли бир денгиз, самодек сирлию чексиз,
Вужудингга туташмай ўт бу денгиздан ўтиб бўлмас.

Менинг кўнглимга ҳам тушмиш шу оташдан
кичик учкун,
Кеча-кундуз ёқар жоним, уни пинҳон тутиб бўлмас.

Унинг тафтида ҳислар қалба уммондек урар тўлқин,
Қалам сархуш, тилим лолу қувончимни битиб бўлмас.

Гаҳи ҳижронда ёшим кипригимда томчи маржондур,
Бу маржон ўй, бу маржон дард, бу маржонни
ситиб бўлмас.

Фироқ тоғи тўсибдур, ёр эшитмас созу овозим,
Учарга не қанотим бор, висолига етиб бўлмас.

Агар шеърингки, Носир, элни кўксида садо топса,
Қувонгил, бу садони тоғ билан ҳам беркитиб бўлмас.

1968

* * *

Мен дедим дилбарга: айт, не ҳол муҳаббат бошидур?
Ул деди: кўзларда ёнган учқун ишқнинг фошидур.

Мен дедим: не хислат афзал аввало ишқ аҳлига?
Ул деди: ҳижронда ошиқнинг вафо, бардошидур.

Мен дедим: кўнгул чиройи ишқ-ла ортар не учун?
Ул деди: чунки муҳаббат дил уйин наққошидур.

Мен дедим: ошиққа қай вақт завқ берур кўзларда ёш?
Ул деди: васл онда келгучи шодлик ёшидур.

Мен дедим: у не фазилат, ортса бўлгуси зарар?
Ул деди: ҳаддин зиёд рашк - оғули бахт ошидур.

Мен дедим: қандай жафо чил-чил этар дил кўзгусин?
Ул деди: бу бевафоликнинг аёвсиз тошидур.

Мен дедим: Носир муҳаббат домида гирён эрур,
Ул деди: ошиқнинг афғон доимо йўлдошидур.

1968

* * *

Бу ёзган шеърларим ошиқ кўнгулларга даво бўлсин,
Ва лекин ғофилу дардсизга доим нораво бўлсин.

Агар ким баҳра олмас бўлса шеъримдан, у ҳам аввал
Менингдек қора сочлар занжирига мубтало бўлсин.

Темирдин бўлса ҳам титратсину тортсин юракларни,
Бу йўлда байту ҳар сатрим мисол оҳанрабо бўлсин.

Хаёлим, ўйларим чақмоқ каби учсин йироқларга,
Туганмасликда илҳом сирли ҳам чексиз фазо бўлсин.

Кел эй, дилбар, рубоб келтир, чалай ё синдирай чил-чил,
Наво бўлса, Навоийнинг навосидек наво бўлсин.

Тилингда ҳар нафас, Носир, диёру ёр васфидир,
Агар қайта ҳаёт топсанг яна шул муддао бўлсин.

1969

ИНСОН (Қасида)

На бахтким, мен башар фарзандию соҳиби давронман,
Бу кўҳна коинотни лолу ҳайрон этган инсонман.

Қанотсиз айладим парвоз, фалак пойимга тиз чўкди,
Шу инсонлик гурури бирла доим кўкси осмонман.

Неча минг йил йўлимга зору муштоқ боқди ер яккаш,
Замин тан бўлса, мен жисмида жавлон айлаган жонман.

Унинг ҳасратларин, доғин аритмоқ мангу аҳдимдир,
Демасман бу Заминга икки кунлик эрка меҳмонман.

Ақл бирла неча минг мўъжизотлар тилсимин очдим,
Курашлар, интилиш, излаш билан умри чароғонман.

Бинокорман, шифокорман, муаллим ҳам муҳандис мен,
Тақир тош узра гул бунёд этувчи уста деҳқонман.

Гаҳи тор хоналар кенгдир, гаҳи чексиз жаҳон ҳам тор,
Гаҳи тан қасрига ҳоким, гаҳи оламга ҳоқонман.

Агар дунё садафдир, марварид шаксиз менинг ишқим,
Унинг васфига камдир гарчи битсам мингта дoston ман.

Асрлар оҳ чекиб, озод замонни айладим орзу,
Тўкилган ёшларим йиғсам, этардим неча уммон ман.

Аламли дамларимда бахш этар қалбимга таскин деб
Ўқирман Инжилу Таврот билан Зобуру Қуръон ман.

На қирғинлар, на тўфонлар тўсолди шиддатим бир дам,
Ўлимлардан омон ўтган метиндек собит имонман.

Вале бордир ҳали ер узра ҳақсизлик, алам, кулфат,
Бўлолмам лаҳза бепарво ва ё роҳатда бир он ман.

Ясар кимдир бугун ҳам қасд этиб нон ўрнига оғу,
Тўкилгай то ҳануз қонлар, разолат ичра нолонман.

Не тонг, суратда одам, сийрати ваҳшийсифат ҳам кўп,
Халос этгай эдим ерни улардан топсам имкон ман.

Нетайки, хом сут эмган бандаман, ҳар дам эмас ҳушёр,
Гаҳи турмуш аталган мавж аро мангуга пинҳонман.

Қачон ёлғиз эсам ожизману қисматга бир қулман,
Бириксам қудратимдан тоғу тош титровчи вулқонман.

Қиёфам, рангу рўйим майли бўлсин турфа хил доим,
Буюк бурчим эрур танҳо - Замин бахтига посбонман.

Шарафдир, Носиро, инсон бўлмоқлик бу оламда,
На бахтким, мен башар фарзандию соҳиби давронман.

1974

*Кимки бўлмиш ҳамзабонидин жудо,
Бенаводир, гарчи топсин юз наво.*

Жалолiddин Румий

ЙИЛЛАР ВА ЙЎЛЛАР *(Сафарлар дафтаридан)*

ВАТАН ЁДИ

Куёш чиқар,
Шуълаларда чўмилар само,
Оқ дасторли Дамовандда ўзгача виқор.
Ўша чўққи ортидадир толега ошно,
Куйлаш бахтин берган элу мен севган диёр.

О, нақадар дийдорига ташнаман бу дам,
Унинг ширин хаёлидан дил эрур сармаст.
Бутун олам бойликлари жамланганда ҳам
«Ватан» сўзин қаршисида беқиймат ва паст.

Кўкда қушлар парвозига боқаман муштоқ,
Қанотида келтиргандай юрт паёмини.
Гоҳо еллар шивирисида тинглайман чанқоқ
Шан ўлканинг куйларини ҳам каломини.

Фақат менми хаёлига топинган ёлғиз,
Соғинч билан йўғрилган-ку, эҳ, неча аср.
Буюк шоир Ҳиротидан юрганда олис,
Балки шундай туйғуларга бўлгандир асир.

Жалолиддин узоқларда аямасдан жон,
От сурганда, қиличида ёвлар заволи.

Найза бўлиб санчилганда кўксига армон,
Мадад бўлган унга танҳо юртин хаёли.

Қулоғимга чалинади Бобур нидоси,
Шоир қалби айрилиқда қололгайми тинч?!
Унинг мунгли ғазаллари ҳижрон навоси,
Дил қони-ла мисраларга қуйилган соғинч.

Ўлкалардан ўлкаларга ўтаркан Фурқат,
Сафарларнинг ситамига берса-да бардош,
Юртда қолган дўстларига ёзар экан хат,
Байтларини бўяр ногоҳ томчилаган ёш.

Киндик қони томган ернинг ҳикмати буюк,
Нурафшондир меҳри билан инсон ҳаёти.
Элдан айру тушганларнинг кўксига зўр юк,
Тошдай босиб турган ахир шу - Ватан ёди.

Юртим, сени узоқлардан изламайман, йўқ,
Гарчи йироқ ўлкаларнинг йўлин тутурман.
Хазинадай қалбга жойлаб ишқингни тўлиқ,
Қитъалардан қитъаларга олиб ўтурман.

Техрон, 1977

БУВИМГА МАКТУБ

Салом, буви,
Дилкаш, меҳрибон,
Оиламиз пиру сарвари.
Сиз эдингиз эртақларга кон,
Ёдимдадир уларнинг бари.

Узун тунлар тинглардим бедор,
Ривоятлар айларди мафтун.
Дунё эди хаёлимга тор,
Туйғуларим мисоли Жайхун.

Учар эдим орзу-ла ҳамроҳ,
Афсонавий ўлкалар сари.
Ўйлар эдим: қайдайкин Ҳумо,
Не бор экан уфқдан нари?

Балки унда тилсимли олам,
Рўё янглиғ гўзал бир хилқат.
Қисматидан шодумон одам,
Муҳайёдир ҳар нозу неъмат...

Йиллар кечди.
Мургак тасаввур
Биллур каби ногаҳон синди.
Эртақлардан топмасман сурур,
Ҳақиқатлар имлагай энди.

Кўп юртларни кездим сарбасар,
Эллар кўрдим афсона монанд.
Аммо қайтдим чанқоқ ҳар сафар,
Этолмадим меҳримни пайванд.

Аён бўлди ёлғиз шу ҳикмат:
Бахт яралур тўкилганда тер.
Оламда йўқ биздаги неъмат,
Ўлкамиздай жаннатмакон ер.

Шу ердадир ризқу рўзимиз,
Шодлигимиз, қайғумиз ҳам шу.
У гулласа ойдин юзимиз,
Қисматимиз бир эрур мангу...

Эҳ, бувижон, чекдингиз малол,
Фарзандларнинг камолин кутиб.
Қоматингиз бўлмиш энди дол,
Тўқсон йилнинг юкини тутиб.

Бахтиёрсиз ахир сиз бугун,
Тегрангизда неваралар шод.
Айлагайсиз гоҳида беун
Оғир кечган болаликни ёд.

Тонг чоғида қилиб ибодат,
Ҳаққимга ҳам этурсиз дуо.
Истагайсиз менга саодат,
Ҳаётимга тилайсиз бақо.

Кўз ўнгимда: хайрлашар дам
Бўлсин дея сенга омад ёр,
Асрасин деб ногоҳ балодан,
Қўлларимга тутдингиз тумор.

О, туморга йўқ эътиқодим,
Улғайтирди даҳрий бир замон.
Юртга меҳрим эрур қанотим,
Фақат ишққа келтургим имон.

Маъзур тутинг куфру гуноҳим,
Шоир халқи шаккокдир азал.
Она юртнинг бир қисим хоки
Менинг учун тумордан афзал.

Бир куч бордир,
Мўъжизасимон
Қайга борсам айлагай таъқиб.
Гўё қалбдан Ватанга томон
Тортилгандай кўринмас бир ип.

Тортиш кучин енгиб бу асно
Кемалар-ку юрибди учиб.
Вале енгиб бўлмагай асло
Қадрдон юрт жозиба кучин.

Бу тенги йўқ, буюк муҳаббат
Қонга сингган болалик чоғим.
Синовларда бергай у қувват,
Офатларда эрур паноҳим.

Ваҳимага берманг асло тан,
Бағрингизга қайтгум, бувижон.
Салом билан,
Сизни соғинган
Неварангиз Насриддин.
Техрон.

1978

ИККИ ДАҲО

Кўзларимдан ўчди уйқум ногаҳон саҳар,
Билмам недир ўғирлаган ҳаловатимни.
Балки еллар келтирдилар менга хушхабар -
Олис Шероз боғларининг тароватини.

Унда баҳор дарахтларни безатар бу дам,
Ёмғир ювар минорлардан асрлар гардин.
Гўё Саъдий кўз ёшидир гулларда шабнам,
Булбулларнинг поласида Ҳофизнинг дарди.

Қадим диёр узра яна янграгай ғазал,
Жонланади икки даҳо безавол руҳи.
Тиз чўқади қаршисида қисмату азал,
Мангу эрур шеърятнинг сўлмас шукуҳи.

Гарчи вафо айламади зулмат замони,
Эзгуликка келтирдилар ҳамиша имон.
Ошиқларнинг қомусидир улар девони,
Ишқ дарсини ўқир ундан авлодлар ҳамон.

Айланишдан тин олмагай Замин бир нафас,
Олти юз йил кечмиш гўё лаҳзалик чақин.

Гарчи бугун ўзгачадир ташвиш, ўй-ҳавас,
Қисматимиз турличаю дардимиз яқин.

Ҳақсизликни кўрсак ёниб кетамиз биз ҳам,
Гўзалликнинг қаршисида таъзим этурмиз.
Эрк топталган жойда бизни босар чексиз гам,
Зулмат билан жанг қилмоққа жазм этурмиз.

Лекин вужуд роҳат истаб, баъзан бепарво
Бир бурчакка етаклайди, қолурмиз ожиз.
Иссиқ тўшак туюлади хаёлий маъво,
Экранлардан оқиб кирар олам ҳам ёлғиз.

Шеърятдан завқланишга гоҳ топмаймиз вақт,
Молу дунё ҳасратида келмас уйқумиз.
Гоҳ ўткинчи ҳиссиётни англағаймиз бахт,
Шууримиз парвоз қилур, аммо туйғумиз...

Йўқ, гўзаллик мавжуд экан, ўлмас шеърят,
Икки даҳо бу ҳикматнинг эрур гувоҳи.
Омон бўлсин асрлардан ўтган муҳаббат,
Танҳо удир туйғуларнинг пушти паноҳи.

Кўзларимдан ўчди уйқум ногаҳон саҳар,
Шеър ишқидир ўғирлаган ҳаловатимни.
Ахир еллар келтирдилар менга хушхабар -
Олис Шероз боғларининг тароватини.

Техрон, 1978

МУҲАББАТ МУҲРИ

Дилбар, тинглаяпман ҳижрон сасини,
Ахир вақт қошида ожизмиз, ожиз.
Бу ширин лаҳзалар хотирасини
Кунлар қалбимиздан юлқир аёвсиз.

Ўзга йўллар кутар бизни бу асно,
Ўзга ташвишларга бўлурмиз асир.
Билмасмиз қай томон айланур дунё,
Яна не синовлар ҳозирлар тақдир.

Балки насиб этиб осойиш ҳаёт,
Бахтли оилада яшарсан хуррам.
Аммо ҳаёллардан топмассан нажот,
Кечмиш ёди бўлур ҳамиша ҳамдам.

Мени эса чорлар янги сафарлар,
Дайди бу руҳимга топилмас таскин.
Гўё олдиндадир оппоқ саҳарлар,
Саодат ортидан елурман бетин.

Оташ нигоҳингу сочларинг атрин
Ёдимдан ўчираар йиллар, эҳтимол

Йўқотгач билинар гоҳо зар қадри,
Балки ўзинг эдинг мен кутган иқбол.

Вақт ўтар.
Ногаҳон учрагай хатинг,
Сўнган туйгуларда кўзголар тугён.
Шунда хира тортган мунис суратинг
Яна кўз ўнгимда бўлур намоён.

Бари унутилар.
Ва лекин танҳо
Қолур юракларда нурафшон бир из.
Муҳаббат муҳри бу,
Ўчмагай асло,
Унинг қаршисида вақт эрур ожиз.

Техрон, 1978

* * *

Баҳор.
Ёмғир ёғар тонгдан то оқшом,
Ивиб тушай дейди ҳаттоки само.
Табиат завқ билан чалар бу айём
Ёмғир торларида ажиб бир наво.

Нам тортган ҳаводан ҳаприқар кўксим,
Қалбимда турфа хил туйғулар кезар.
Қорамтир уфққа тикиламан жим,
Пойимда чайқалиб ётибди Хазар¹

Хаёлимда яна жонланинг, Ватан,
Кўнглим орзиқтирди соғинч деган ҳис.
Учрашувга келган ошиқдай шодман,
Гарчи ўртамизда буюк бир денгиз.

Бунда бари сендан ҳикоя қилур,
Еллар шивирисида тинглайман номинг.
Мовий кенгликларда кезгувчи мағрур
Чағалайлар балки йўллар саломинг.

¹ Хазар - Каспий денгизи

Яқинсан, қўл чўзсам ҳатто етгудай,
Вужудим тафтингни сезмоқда аниқ. Не
бор талпинишдан мени тутгудай,
Масофаю йиллар бўлолмас тўсиқ.

Сен билан ҳар қайда бўлгум ҳамқадам,
Қувонч, ташвишингга шерикман ҳар он.
Таҳдид эта олмас на офат, на гам
Ҳамиша мен билан турсанг ёнма-ён.

Денгизни бетиним қамчилар ёғин,
Асов тўлқинларни этмоқчидай ром.
Балиқчилар овдан қайтишар ҳорғин,
Чағалайлар базми топмоқда ором...

Эзели порти (Эрон)
1979 йил, март

ТЕҲРОН БОЗОРИ¹

Ўзга бир оламсан этгувчи ҳайрон,
Турфа мўъжизаю дардлар диёри.
Бойлигу фақирлик сенда ёнма-ён
Эй, Теҳрон бозори, Теҳрон бозори.

Дол каби букчайиб юк ташир ҳаммол,
Юзидан тер қуяр, қурир мадори.
Қирқ ёшида худди етмиш яшар чол
Эй, Теҳрон бозори, Теҳрон бозори.

Миттигина бола сотар сигарет,
Ҳорғин нигоҳида шўхлик хумори:
-Кеп қолинг, “Винстон”, “Марлборо”, “Кент”!
Эй, Теҳрон бозори, Теҳрон бозори.

Жоду кўзлар боқар чодирдан ниҳон,
Наҳот зулмат ичра ўтар баҳори?
Гўзалликни этиб бўлурми пинҳон?
Эй, Теҳрон бозори, Теҳрон бозори.

Бир ёнда кўз олар тилиюю олмос,
Бир ёнда уюлган газмол девори.

¹ Теҳрондаги «Бозори бўзург» Шарқдаги энг йирик бозорлардан бири бўлиб, ундаги йўлақларнинг умумий узунлиги 10 километрга яқин.

Минг турли қиёфа, минг турли овоз,
Эй, Теҳрон бозори, Теҳрон бозори.

Пулдорга жаннатсан, ҳар не муҳайё,
Пулсизга беҳуда кўнгил озори.
Куриган чўнтакка бариси рўё,
Эй, Теҳрон бозори, Теҳрон бозори.

Ҳаётда ҳам гоҳо бозорий талаб:
Кимда даллол бўлса, бор харидори.
Ўтмас матолар ҳам пулланар, ажаб,
Эй, Теҳрон бозори, Теҳрон бозори.

Ястаниб ётибсан илондай карахт,
Не-не умрларнинг бўлиб мозори.
Кимга ранж берурсан, кимга ганжу бахт,
Эй, Теҳрон бозори, Теҳрон бозори.

Теҳрон, 1978

ЕСЕНИННИ ИЗЛАБ...

Севиб қолдим мен Россияни,
Севганидай Шарқни Есенин.
Ўрмонзорлар лол этди мани,
Денгиз олди тамом эсимни.

Айни ёздир менинг ўлкамда,
Ғўзаларни тоблар саратон.
Шарқ қуёшин тутиб елкада,
Далаларда тер тўкар деҳқон.

Бунда эса қулф урар кўклам,
Бор сепини ёймиш табиат.
Шимол юрти нақадар кўркам,
Шоирларга илҳомбахш хилқат.

Кездим бунда ошуфта, мафтун,
Юлдуз ёққан оқшом пайтлари.
Жарангларди хаёлда беун
Есениннинг оташ байтлари.

Сўроқладим шоир дарагин,
Мовий кўздан ахтардим гоҳо.

Кўзлар деди: “Боққач биз қиё,
Сен ҳам шоир бўлиб қолмагин”.

Денгиз эса кўпириб, тошиб,
Гўё дардин этарди баён:
“У менинг ҳам эди сирдошим,
Бағримизда бир эди туғён”.

Шоир сирин сўрдим ўрмондан:
- Нега сози жарангли бунча?
У дер: “Ахир, бир кўрган одам,
Куйлаб ўтар бизни ўлгунча”.

Эҳ, кутардим шунда ҳар тонгни,
Бир қадам ҳам кетмасдим йироқ.
Севмасайдим Ўзбекистонни
Ҳар ўлкадан кўра кучлироқ.

Севиб қолдим Россияни мен,
Севганидай Шарқни Есенин.

Санкт-Петербург,
1967 йил

* * *

Г.П. га

Сочларинг қорадир, кўзинг ҳам қора,
Юртим қизларига ўхшайсан рости.
Муҳаббат дардига, айт, борми чора,
Айрилиқ зил юкдай бағримни босди.

Бахтли лаҳзаларга хасисдир дунё,
Учрашув ортида ҳижрон девори.
Ахир, ишқ дегани шундайин савдо,
Гоҳида қизимай тугар бозори.

Қисмат йўлларида учрашдик биз ҳам,
Бир оташ дилларни айлади масрур.
Оғушига олди хаёлий олам,
Нигоҳларда ёнди илоҳий бир нур.

Сўнгра етиб келди ҳижрон фурсати,
Ахир, тўхтагайми учқур бу замон?
Ва лекин буюқдир севги қудрати,
Юрагимга солди ажиб ҳаяжон.

Ахир шоир учун бир сўз кифоя,
Чақноқ нигоҳдан у олам завқ туйар.

Қалби шиша мисол мўрт, беҳимоя,
Армонларин унга шеър қилиб қуяр.

Йўлларимиз наҳот бошқадир бугун,
Наҳот туйғуларга асирман ёлғиз?
Сўндими ногаҳон ялт этган учқун,
Ширин хотирами дилни ёққан ҳис?..

Сочларинг қорадир, кўзинг ҳам қора,
Юртим қизларига ўхшайсан рости.
Муҳаббат дардига, айт, борми чора,
Айрилиқ зил юкдай бағримни босди.

Дилижон (Арманистон),
1984

АЖАРИСТОНЛИК ДЎСТИМНИНГ АЙТГАНЛАРИ

Тарихимни сўрама, дўстим,
Юрагимни ўртагай армон.
Ахир, элим неча бор тўзди
То келгунча осойиш замон.

Қора денгиз кўз ёшларидир,
Балки шундан унинг суви шўр.
Кечмиш эса тоғ каби оғир,
О, бўлурми қисмат шунча кўр?!

Қўрқинч тушдай замонлар ўтди,
Осон эмас сарҳадда турмоқ.
Гоҳо бири ёқадан тутди,
Гоҳ бошқаси кўтарди тўқмоқ.

Бир пайт аскар йўллаб қўшни шоҳ
Бергум деди зулмга барҳам.
Йўқ, тинмади яна дарду оҳ,
Азобимиз ҳеч бўлмади кам.

Яна кўплар ўтди сарҳаддан,
Инглиз ҳам ташлади лангар.

Яраланган оҳудай Ватан
Талпинарди ночор, бесамар.

Айланаркан бош узра шамшир,
Гоҳ масиҳий, муслим бўлдик гоҳ.
Буколмади бизни шум тақдир,
Орзулардан тополдик паноҳ.

Шеър яратдик, кўшиқ куйладик,
Тошлар аро кўтардик хирмон.
Лекин доим тонгни ўйладик,
Озодлик деб фидо этдик жон.

Тарихимни сўрама, дўстим,
Шу бунёдкор элим бор бўлсин.
Яратгандан ёлғиз ўтинчим:
Ёруғ кунлар барқарор бўлсин.

Батуми, 1984

КАХЕТИЯ

Гўзал Кахетия, мовийранг маскан,
Узумзор боғлару тоғлар диёри.
Огушингни мангу ихтиёр этган
Табиатнинг сира сўлмас баҳори.

Хайқириб оқади тошқин Алазан,
Асрий бу заминга бахш этиб ҳаёт.
Дехқон тош устида яратар чаман,
Унга писанд эмас селу гирдибод.

Бу юрт тарихи ҳам еридек қадим,
Қалъаю эҳромлар гувоҳдир бунга.
Ёвлар қаршисида букмаган қаддин,
Талпиниб яшаган у ёруғ кунга.

Бунда Руставели излари бордир,
Тарихдан элчидек турар Икалто.¹
Достон бўлар эди мунгли ва оғир
Қабрдаги хочлар беролса садо.

Энди боши узра парвона офтоб,
Гуржистоннинг гўзал гўшасидир у.

¹ Икалто - XII асрда академия ташкил этилган жой.

Кўзаларда жўшар тиллоранг шароб,
Элининг кўксиди дўстлик шан туйғу.

Узоғу яқиндан кутаркан меҳмон
Кавказча лаҳжада бошлар хуш калом.
Неъматлардан тўлар сахий дастурхон,
Ҳар неки муқаддас кўтарилар жом.

Қуй, дўстим Отари, қўлбола майдан,
Биродарлик учун ичмоқ айб эмас.
Омон бўлсин бизга бахт берган Ватан,
Шу ажиб туйғудан майли бўлсак маст.

Кахетия, 1984

МУНДАРИЖА

Согинч	3
Амир темур ҳайкали пойида	5
Онам ҳузурида	6
Ҳут шамоллари	8
Сумалакдан тош топдим... ..	9
Севги!... ..	10
Севги бир маъводир... ..	12
Муҳаббат	14
Шундай бир тил билсам... ..	16
Қасам	18
Қайдасан, муҳаббат?	19
Гулсара	21
Ҳижрон қўшиги	23
Яна баҳор... ..	25
Сенинг табассуминг	27
Баҳор таронаси	29
Куз хаёллари	31
Қор ёғар... ..	33
Она тупроқ	35
Орзу	36
Надомат	37
Жалолиддин юртига қайтди	38
Мерос	40
Туш	42

Салом, келажак!	44
Цейтнот	46
Ҳаёт ва орзу	47
Олам ва одам	49
Умрнинг бир куни	51
Меъмормиз... ..	53
Юлдузлар сўнмагай	55
Эзгулик	56
Насимийнинг дор остидаги сўзи	58
Бахлул девона ҳақида ривоят	60
Чумоли	62
Чағалай	64
Талабалик	66
Қумдаги қаср кўлкаси	68
Изҳор	70
Умр ҳақида ҳазин уйлар	71
Набирамга	74
Девор соати қаршисида	76
Бу кўҳна дунёдир... ..	77
Ёлғиз яшай олмас.... ..	77
«Самолёт қулапти...»	78
Муҳаббат	78
Ҳали этмай аҳд... ..	79
Гўзал бир оғушга... ..	79
Навқирон ёшда у... ..	80

Наҳот сән... ..	80
Ўз ажали билан... ..	81
Дилбар, ишқ майидан... ..	81
Сән мени севардинг... ..	82
Нурли нигоҳингта... ..	82
Хотиротлар билан яшамоқ... ..	83
Сән йўқсан... ..	83
Дерлар прометей... ..	84
Сабот	85
ТҮРТЛИКЛАР	86
ҲАЗАЛЛАР	91
Гаҳи шодлик, гаҳи қайғу... ..	92
Сәнсиз менга роҳат йўқ... ..	94
Дилбарим, сиз бирла ҳар он... ..	96
Кўнгил ёнмоқдадир бу дам... ..	98
Мувашшаҳ	99
Дунё кезиб, теграмда... ..	101
Бу ҳаёт дарёсида	102
Ишларинг битмайди доим... ..	103
Инжимагин, эй кўнглим... ..	105
Яна кўнглим аро тугён... ..	106
Кўзларинг кўк юлдузидек... ..	107
Бу мактубимни... ..	108
Ҳамиша сақлагил аксимни... ..	109

Кел эй, токай фироқингдан...	110
Юртни ободу фаровон...	111
Зарра ором бермагай...	112
Бу жаҳонда, дўстларим...	116
Кўзларим бир олам эрса...	114
Ловулла қалбада ишқ ёққан олов...	115
Мен дедим дилбарга: айт...	116
Бу ёзган шеърларим...	117
Инсон	118
ЙИЛЛАР ВА ЙЎЛЛАР	121
Ватан ёди	122
Бувимга мактуб	124
Икки даҳо	128
Муҳаббат муҳри	130
Баҳор...	132
Техрон бозори	134
Есенинни излаб...	136
Сочларинг қорадир, кўзинг ҳам қора...	138
Ажаристонлик дўстимнинг айтганлари	140
Кахетия	142

Адабий-бадий нашр

Носир Муҳаммад

СУМАЛАКДАН ТОШ ТОПДИМ...

Шеърлар

Муҳаррир С. Сирожиддинов

Мусаввир А. Бобров

Техник муҳаррир Б. Рузиев

Компьютерда тайёрловчи А. Калафатова

Мусаҳҳиҳ Н. Мирзаева

Босишга 4.03.2004 да рухсат этилди. Бичими 70x90 $\frac{1}{2}$.
Бунортма № 0027. Жами 2 000 нусха.
Баҳоси шартнома асосида.

“Ижод дунёси” нашриёт уйи

Тошкент, 700129, Навоий кўчаси, 30-уй.

Оригинал-макет “РЕМАКСА МАТВААСЧИЛИК”
қўшма корхонаси томонидан тайёрланди ва чоп
этилди.

Тошкент, 700129, Навоий кўчаси, 30-уй.